COMERȚUL INTERNAȚIONAL CU SERVICII

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Tip raportare RAPDIR:

Cod	Denumire
STA-ITS	**Comerţul internaţional cu servicii**

Cuprins

A. Metodologie ... 3

I. Macheta de raportare ... 3

II. Cadrul general ... 10

1. Obiectivul cercetării statistice ... 10
2. Cadrul legal ... 10
3. Concepte şi definiţii ... 11
4. Caracteristicile cercetării statistice ITS ... 12
5. Frecvenţă raportare ... 14
6. Evaluarea exportului și importului de servicii ... 14
7. Perioada (momentul) raportării exportului și importului de servicii ... 14

III. Instrucțiuni de completare a chestionarului ITS ... 15

FORMULARE - date lunare pe tipuri de servicii și transferuri ... 15

FORMULARE - date cumulate aferente trimestrului de referință privind *Modalitatea de furnizare a serviciilor* ... 19

IV. Nomenclator de servicii / tranzacţii, definiţii, metodologie ... 20

FORMULARE - date lunare pe tipuri de servicii și transferuri ... 20

1. Servicii de transport ... 20
2. Servicii de asigurări ... 31
3. Servicii ale fondurilor de pensii ... 36
4. Servicii de construcţii ... 37
5. Servicii de comunicaţii ... 39
6. Servicii de turism ... 41
7. Servicii financiare ... 45
8. Servicii informatice şi de media ... 47
9. Patente, taxe de licenţă şi alte drepturi de autor ... 49
10. Servicii de cercetare și dezvoltare ... 51
11. Servicii de afaceri ... 52
12. Servicii personale, culturale, educaţionale şi recreaţionale ... 57
13. Servicii guvernamentale ... 59
14. Merchanting ... 60
15. Servicii de prelucrare (procesare) a bunurilor aflate în proprietatea terţilor ... 60
16. Servicii de reparații și întreținere ... 61
17. Achiziţii / vânzări de active nefinanciare intangibile (mărci de comerț, certificate de emisie de CO2, transfer sportivi etc.) ... 62
18. Taxe şi impozite, subvenții ... 62
19. Transferuri nerambursabile pentru cheltuieli curente şi pentru investiţii ... 63
20. Salarii (relaţie rezident – nerezident) ... 64

FORMULARE - date cumulate aferente trimestrului de referință privind "Modalitatea de furnizare a serviciilor" ... 66

B. Reguli de validare – STA-ITS ... 70

C. Întrebări frecvente ale entităţilor raportoare la cercetarea statistică "Comerțul internațional cu servicii" ... 74

A. Metodologie

I. Macheta de raportare

PERSOANA CARE A AVIZAT RAPORTAREA

1.	Nume şi prenume:
2.	Funcţie:
3.	Telefon:
4.	E-mail:

PERSOANA CARE A ÎNTOCMIT RAPORTAREA

1.	Nume și prenume:
2.	Funcţie:
3.	Telefon:
4.	E-mail:

DETALII ENTITATE RAPORTOARE

Capital social subscris (RON):
Cifra de afaceri (cumulată de la începutul anului, RON):
Număr mediu de salariați:
CAEN Rev. 2 (activitatea principală):

FORMULARE - date lunare pe tipuri de servicii și transferuri

Moneda de raportare: RON

SERVICII DERULATE ÎN RELAŢIA CU NEREZIDENŢII

Cod rând	Tip serviciu	Ţara partenerului nerezident	Valoarea totală a exporturilor de servicii	Valoarea totală a importurilor de servicii
0	**A**	**1**	**2**	**3**
1	**Servicii de transport**			
1.00	**Total (1.01+1.02+……..+1.17+1.18+1.19)**			
1.01	Transport maritim de pasageri			
1.02	Transport maritim de mărfuri			
1.03	Alte servicii de transport maritim			
1.04	Transport aerian de pasageri			
1.05	Transport aerian de mărfuri			
1.06	Alte servicii de transport aerian			
1.07	Transport de pasageri pe calea ferată			
1.08	Transport de mărfuri pe calea ferată			
1.09	Alte servicii de transport pe calea ferată			
1.10	Transport auto de pasageri			
1.11	Transport auto de mărfuri			
1.12	Alte servicii de transport auto			
1.13	Transport spațial			

1.14	Transport prin conducte			
1.15	Transport de energie electrică prin cabluri			
1.16	Transport fluvial de pasageri			
1.17	Transport fluvial de mărfuri			
1.18	Alte servicii de transport fluvial			
1.19	Alte servicii auxiliare de transport (neincluse la punctele 1.03, 1.06, 1.09, 1.12, 1.18)			
2	**Servicii de asigurări**			
2.00	**Total (2.01+2.02+……...+2.21+2.22)**			
2.01	Prime de încasat de societăţi de asigurare rezidente de la nerezidenţi pentru asigurări de viaţă			
2.02	Despăgubiri de plătit de societăţi de asigurare rezidente nerezidenţilor pentru asigurări de viaţă			
2.03	Prime de încasat de societăţi de asigurare rezidente de la nerezidenţi pentru asigurarea bunurilor transportate			
2.04	Despăgubiri de plătit de societăţi de asigurare rezidente nerezidenţilor pentru asigurarea bunurilor transportate			
2.05	Prime de încasat de societăţi de asigurare rezidente pentru acoperirea riscurilor financiare ale nerezidenţilor (garanţii de bună execuţie, garantarea creditelor etc.)			
2.06	Despăgubiri de plătit de societăţi de asigurare rezidente pentru acoperirea riscurilor financiare ale nerezidenților (garanții de bună execuție, garantarea creditelor etc.)			
2.07	Prime de încasat de societăţi de asigurare rezidente de la nerezidenţi pentru alte tipuri de asigurări directe			
2.08	Despăgubiri de plătit de societăţi de asigurare rezidente nerezidenţilor pentru alte tipuri de asigurări directe			
2.09	Prime de încasat de societăţi de asigurare rezidente pentru reasigurări ale societăţilor de asigurare nerezidente			
2.10	Despăgubiri de plătit de societăţi de asigurare rezidente pentru reasigurări ale societăţilor de asigurare nerezidente			
2.11	Prime de plătit de societăţi de asigurare rezidente pentru reasigurări la societăţi de asigurare nerezidente			
2.12	Despăgubiri de încasat de societăţi de asigurare rezidente pentru reasigurări de la societăţi de asigurare nerezidente			
2.13	Servicii auxiliare ale societăţilor de asigurări (comisioane, consultanţă, evaluări neincluse în prime)			
2.14	Prime de plătit de rezidenţi societăţilor de asigurare nerezidente pentru asigurări de viaţă			
2.15	Despăgubiri de încasat de rezidenţi de la societăţi de asigurare nerezidente pentru asigurări de viaţă			
2.16	Prime de plătit de rezidenţi societăţilor de asigurare nerezidente pentru asigurarea bunurilor transportate			
2.17	Despăgubiri de încasat de rezidenţi de la societăţi de asigurare nerezidente pentru asigurarea bunurilor transportate			
2.18	Prime de plătit de rezidenţi pentru acoperirea riscurilor financiare de către societăţi de asigurare nerezidente (garanţii de bună execuţie, garantarea creditelor etc.)			
2.19	Despăgubiri de încasat de rezidenţi de la societăţi de asigurare nerezidente pentru acoperirea riscurilor financiare (garanții de bună execuție, garantarea creditelor etc.)			
2.20	Prime de plătit de rezidenţi societăţilor de asigurare nerezidente pentru alte tipuri de asigurări directe			
2.21	Despăgubiri de plătit de rezidenţi de la societăţi de asigurare nerezidente pentru alte tipuri de asigurări directe			
2.22	Servicii auxiliare de plătit societăţilor de asigurare nerezidente (comisioane, consultanţă, evaluări neincluse în prime)			
3	**Servicii ale fondurilor de pensii**			
3.00	**Total (3.01+3.02+3.03+3.04)**			

3.01	Contribuţii de încasat de fonduri de pensii rezidente de la nerezidenţi			
3.02	Drepturi de pensii de plătit nerezidenţilor de fondurile de pensii rezidente			
3.03	Contribuţii de plătit de rezidenţi la fonduri de pensii nerezidente			
3.04	Servicii auxiliare ale fondurilor de pensii (comisioane, consultanţă neincluse în contribuţii)			
4	**Servicii de construcţii**			
4.00	**Total (4.01+4.02)**			
4.01	Servicii de construcţii prestate de companii rezidente în străinatate			
4.02	Servicii de construcţii prestate de companii nerezidente în România			
5	**Servicii de comunicaţii**			
5.00	**Total (5.01+5.02+5.03)**			
5.01	Servicii poştale			
5.02	Servicii de curierat			
5.03	Servicii de telecomunicaţii			
6	**Servicii de turism**			
6.00	**Total (6.01+6.02+6.03)**			
6.01	Servicii de turism prestate/organizate pentru nerezidenți (sume de încasat)			
6.02	Servicii de turism prestate/organizate pentru rezidenți sau pentru nerezidenți care călătoresc în altă țară decât România (sume de plătit)			
6.03	Călătorii în străinatate în interes de serviciu (de afaceri)			
7	**Servicii financiare**			
7.00	**Total (7.01)**			
7.01	Servicii financiare			
8	**Servicii informatice şi de media**			
8.00	**Total (8.01+8.02+8.03+8.04)**			
8.01	Comercializarea programelor informatice (vânzare/cumpărare software, livrare programe special dezvoltate pentru clienţi, licenţe)			
8.02	Alte servicii informatice (consultanţă privind componente hardware, programe informatice, întreţinere şi reparaţii calculatoare şi sisteme informatice etc.)			
8.03	Servicii aferente agenţiilor de presă (scrisă, audio, video şi altele)			
8.04	Alte servicii informaționale (proiectare baze de date, stocare și diseminare date, căutare web, abonamente la publicații on-line etc.)			
9	**Patente, taxe de licenţă şi alte drepturi de autor**			
9.00	**Total (9.01+9.02+9.03+9.04+9.05)**			
9.01	Francize şi taxe de licenţă pentru utilizarea mărcilor înregistrate			
9.02	Licenţe pentru utilizarea rezultatelor cercetării/dezvoltării			
9.03	Licenţe pentru reproducerea şi/sau distribuţia programelor informatice			
9.04	Licenţe pentru reproducerea şi/sau distribuţia produselor audiovizuale (filme, emisiuni radio, spectacole în direct etc.)			
9.05	Alte drepturi (patente şi taxe de licenţă)			
10	**Servicii de cercetare şi dezvoltare**			
10.00	**Total (10.01+10.02+10.03)**			
10.01	Cercetare sistematică pentru dezvoltarea de noi produse, procese, tehnologii etc.			
10.02	Achiziția/vânzarea rezultatelor cercetării și dezvoltării (brevete, drepturi de autor, tehnologii, procese etc.)			
10.03	Alte servicii de cercetare și dezvoltare			
11	**Servicii de afaceri**			
11.00	**Total (11.01+11.02+…….+11.13+11.14)**			
11.01	Servicii juridice			
11.02	Servicii de consultanţa contabilă, fiscală şi de audit			
11.03	Servicii de consultanță managerială, profesională și pentru afaceri			

11.04	Servicii de publicitate, marketing şi de sondare a opiniei publice			
11.05	Servicii de arhitectură			
11.06	Servicii de inginerie			
11.07	Servicii tehnice			
11.08	Servicii în domeniul agriculturii, pescuitului etc.			
11.09	Servicii în domeniul mineritului şi al extracţiei de petrol şi gaze			
11.10	Servicii legate de protecţia mediului			
11.11	Servicii specifice managementului grupurilor de companii (planificarea managementului de grup, organizare, control, protocol etc.)			
11.12	Leasing operaţional, inclusiv chirii pentru spații comerciale			
11.13	Servicii comerciale			
11.14	Alte servicii pentru afaceri, neincluse în altă parte (recrutare de personal, protecţie şi pază, traduceri şi interpretări, curaţenie, etc.)			
12	**Servicii personale, culturale, educaţionale şi recreaţionale**			
12.00	**Total (12.01+12.02+12.03+12.04+12.05)**			
12.01	Servicii audio-vizuale și înrudite			
12.02	Servicii educaţionale			
12.03	Servicii de sănătate			
12.04	Servicii culturale şi recreaţionale			
12.05	Alte servicii personale			
13	**Servicii guvernamentale**			
13.00	**Total (13.01)**			
13.01	Bunuri și servicii guvernamentale neincluse în altă parte, inclusiv chiriile datorate de misiunile diplomatice și bazele militare			
14	**Merchanting**			
14.00	**Total (14.01+14.02)**			
14.01	Merchanting - vânzare de bunuri			
14.02	Merchanting - cumpărare de bunuri			
15	**Servicii de prelucrare (procesare) a bunurilor aflate în proprietatea terţilor**			
15.00	**Total (15.01)**			
15.01	Servicii de prelucrare (procesare) a bunurilor aflate în proprietatea terţilor			
15	**Servicii de reparaţii şi întreţinere**			
16.00	**Total (16.01)**			
16.01	Servicii de reparaţii şi întreţinere			
17	**Achiziţii / vânzări de active nefinanciare intangibile (mărci de comerț, certificate de emisie de CO2, transfer sportivi etc.)**			
17.00	**Total (17.01)**			
17.01	Achiziţii / vânzări de active nefinanciare intangibile (mărci de comerț, certificate de emisie de CO2, transfer sportivi etc.)			
Cod rând	**Tip tranzacţie**	**Ţara partenerului nerezident**	**Valoarea totală a sumelor de încasat (încasate sau neîncasate încă)**	**Valoarea totală a sumelor de plătit (plătite sau neplătite încă)**
18	**Taxe şi impozite, subvenţii**			
18.00	**Total (18.01+18.02+18.03+18.04)**			
18.01	Taxe si impozite pe venituri, altele decât salariile, impozite pe proprietate, etc.			
18.02	Taxe şi impozite pe produs (TVA, accize, etc.)			
18.03	Impozite pe producţie			
18.04	Subvenţii			

Cod rând	Tip tranzacţie	Ţara partenerului nerezident	Valoarea totală a sumelor încasate	Valoarea totală a sumelor plătite
19	**Transferuri nerambursabile pentru cheltuieli curente şi pentru investiţii**			
19.00	**Total (19.01+19.02+19.03+19.04)**			
19.01	Sponsorizări, donaţii, penalităţi, daune, amenzi, alte astfel de transferuri (sume nerambursabile)			
19.02	Transferuri nerambursabile pentru realizarea de investiţii în mijloace fixe			
19.03	Iertări de datorie			
19.04	Alte transferuri de valoare mare (moşteniri, despăgubiri acordate de justiţie pentru daune majore: scurgeri de petrol, explozii majore, efecte secundare ale unor medicamente etc.)			
20	**Salarii (relaţie rezident – nerezident)**			
20.00	**Total (20.01)**			
20.01	Salarii brute (inclusiv contribuţii sociale şi impozite pe salarii)			

FORMULARE - date cumulate aferente trimestrului de referință

MODALITATEA DE FURNIZARE A SERVICIILOR

MODALITATEA DE FURNIZARE A SERVICIILOR EXPORTATE

Se completează rândurile aferente tipurilor de servicii pentru care au fost completate date la rubrica "Valoarea totală a exporturilor de servicii" în formularele anterioare cu excepția datelor raportate la pozițiile 1.14, 1.15, 6.01, 6.02, 6.03, 13.01, 14.01, 14.02, 15.01, 17.01, 18.01, 18.02, 18.03, 18.04, 19.01, 19.02, 19.03, 19,04, 20.01

Se completează date cumulate pentru trimestrul de referință (pentru toate lunile din cadrul trimestrului, pentru toate țările partenere).

Procente (%)

Cod rând	Tipuri de servicii	"La distanța", fără deplasarea importatorilor parteneri nerezidenți în România sau deplasarea reprezentanților ER rezidente în țara importatorilor	Prin deplasarea reprezentanților importatorilor parteneri nerezidenți sau a transportării bunurilor acestora în Romania	Prin deplasarea unor reprezentanți ai ER rezidente în țara importatorilor parteneri	Total
0	S	1	2	3	4
1	Servicii de transport și servicii poștale (1.01...1.19+5.01.+5.02)				100
2	Servicii de asigurare și servicii ale fondurilor de pensii (2.01...2.22+3.01...3.04)				100
3	Servicii de construcții (4.01+4.02)				100
4	Servicii de reparații (16.00)				100
5	Servicii de comunicații, informatice și de media (5.03+8.01...8.04)				100
6	Servicii financiare (7.01)				100
7	Patente, licențe și alte drepturi de autor (9.01...9.05)				100
8	Servici de cercetare și dezvoltare (10.01+10.02+10.03)				100
9	Alte servicii de afaceri (11.01...11.14)				100
10	Servicii personale, culturale, educaționale și recreaționale (12.01...12.05)				100

Coloana 1 + coloana 2 + coloana 3 = 100

MODALITATEA DE FURNIZARE A SERVICIILOR IMPORTATE

Se completează rândurile aferente tipurilor de servicii pentru care au fost completate date la rubrica "Valoarea totală a importurilor de servicii" în formularele anterioare cu excepția datelor raportate la pozițiile 1.14, 1.15, 6.01, 6.02, 6.03, 13.01, 14.01, 14.02, 15.01, 17.01, 18.01, 18.02, 18.03, 18.04, 19.01, 19.02, 19.03, 19,04, 20.01

Se completează date cumulate pentru trimestrul de referință (pentru toate lunile din cadrul trimestrului, pentru toate țările partenere).

Procente (%)

Cod rând	Tipuri de servicii	"La distanța", fără deplasarea reprezentanților ER rezidente în tara exportatorilor parteneri nerezidenți sau deplasarea reprezentanților exportatorilor nerezidenți în România	Prin deplasarea unor reprezentanți ai ER rezidente sau a bunurilor acestora în țara exportatorilor parteneri nerezidenți	Prin deplasarea unor reprezentanți ai exportatorilor parteneri nerezidenți în România	Total
0	S	1	2	3	4
1	Servicii de transport și servicii poștale (1.01...1.19*+5.01.+5.02)				100
2	Servicii de asigurare și servicii ale fondurilor de pensii (2.01...2.22+3.01...3.04)				100
3	Servicii de construcții (4.01+4.02)				100
4	Servicii de reparații (16.00)				100
5	Servicii de comunicații, informatice și de media (5.03+8.01...8.04)				100
6	Servicii financiare (7.01)				100
7	Patente, licențe și alte drepturi de autor (9.01...9.05)				100
8	Servici de cercetare și dezvoltare (10.01+10.02+10.03)				100
9	Alte servicii de afaceri (11.01...11.14)				100
10	Servicii personale, culturale, educaționale și recreaționale (12.01...12.05)				100

Coloana 1 + coloana 2 + coloana 3 = 100

II. Cadrul general

1. Obiectivul cercetării statistice

Obiectivul cercetării statistice constă în colectarea datelor statistice privind comerţul internaţional cu servicii realizat de operatorii economici rezidenţi în perioada de raportare.

2. Cadrul legal

Datele statistice sunt colectate de către Banca Naţională a României, în conformitate cu art. 49 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naţionale a României şi cu art. 6, alin (3), (4) şi (5) din Legea nr. 226/2009 a organizării şi funcţionării statisticii oficiale în România.

Datele statistice colectate vor fi folosite pentru compilarea componentelor *Servicii, Venituri primare, Venituri secundare* şi *Transferuri de capital,* din cadrul *balanţei de plăţi a României*. Atribuţia compilării balanţei de plăţi îi revine Băncii Naţionale a României în baza prevederilor Legii nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naţionale a României, art. 9, alin. (2), lit. a).
Totodată, datele colectate în cadrul cercetării statistice vor fi utilizate pentru compilarea seturilor de date aferente domeniului statisticilor de întreprindere *Comerțul internațional cu servicii* (exportul și importul în funcție de caracteristicile întreprinderii, exportul și importul în funcție de modalitatea de furnizare, exportul și importul de servicii în funcție de activitatea economică, respectiv exportul și importul de servicii în funcție de tipul de servicii), în conformitate cu *Regulamentul (EU) 2019/2152 privind statisticile europene de întreprindere, de abrogare a 10 acte juridice în domeniul statisticilor de întreprindere, respectiv Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1197 (Regulamentul EBS)* și *Regulamentul (CE) nr. 184/2005 privind statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe, cu modificările și completările ulterioare*.

Cercetarea ITS permite producerea statisticilor menționate anterior, în conformitate cu standardele metodologice internaţionale din domeniu. În cadrul UE, raportarea tranzacțiilor internaţionale direct de către operatorii economici rezidenţi constituie o practică recomandată pentru culegerea acestui tip de date statistice.

Datele cu caracter personal utilizate în cercetările statistice realizate de Banca Națională a României sunt prelucrate în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 679/2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE

(Regulamentul general privind protecția datelor – RGPD). Mai multe informații pot fi găsite aici.

3. Concepte şi definiţii

Serviciile reprezintă rezultatul activităţilor economice care modifică starea unor unităţi consumatoare (persoane fizice, persoane juridice sau bunuri economice) sau care facilitează schimbul de produse sau active financiare.[1]

3.1 Serviciile reprezintă activităţile care satisfac anumite necesităţi individuale sau sociale fără a se concretiza în produse de sine stătătoare. Având în vedere specificul serviciilor, definirea lor trebuie să ţină seama în mod obligatoriu de o serie de caracteristici care duc la identificarea şi diferenţierea serviciilor de bunurile materiale. Cele mai importante caracteristici care evidenţiază această diferenţă sunt:

a) intangibilitatea – serviciile nu au formă material, fiind în majoritatea cazurilor procese;

b) eterogenitatea – serviciile sunt rezultatele eterogene ale unei activităţi economice. Calitatea serviciilor diferă deseori deoarece, fiind create şi consumate la interfaţa prestator de servicii – client, este foarte probabil ca acelaşi serviciu să difere de fiecare dată în ceea ce priveşte calitatea;

c) simultaneitatea – această caracteristică reflectă faptul că, în cazul serviciilor, momentul producerii, respectiv al consumului coincid. Simultaneitatea presupune participarea consumatorului la prestarea serviciilor;

d) perisabilitatea – cele mai multe dintre servicii există doar pe durata prestării lor, neputând fi stocate şi utilizate ulterior.

3.2 Exporturile de servicii: reprezintă servicii prestate de către rezidenţi nerezidenţilor.

3.3 Importurile de servicii: reprezintă servicii prestate de către nerezidenţi rezidenţilor.

3.4 Rezidenţi:[2]

- persoane fizice - cetăţeni români, cetăţeni străini şi apatrizi, cu domiciliul în România atestat cu documente de identitate emise conform legii;
- persoane juridice şi orice alte entităţi cu sediul în România, precum şi persoane fizice, cetăţeni români, cetăţeni străini şi apatrizi cu domiciliul în România, care sunt autorizate

[1] Conform SNA 2008, paragraful 6.17. SNA 2008 (*System of National Accounts 2008,* standardul internaţional aplicabil în domeniul statisticii conturilor naţionale, adoptat de Comisia de Statistică a Naţiunilor Unite (UNSC). Versiunea electronică a documentului poate fi accesată la adresa:
http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/sna2008.asp

[2] Conform art. 2 lit. a) din Regulamentul BNR nr. 4/2021 privind raportarea de date şi informaţii statistice la Banca Naţională a României, cu modificările şi completările ulterioare.

şi/sau înregistrate să desfăşoare activităţi economice pe teritoriul României, în mod independent, în condiţiile prevăzute de reglementările legale în vigoare;

- sucursale, agenţii, reprezentanţe, birouri aparţinând persoanelor juridice străine sau altor entităţi străine, înregistrate şi/sau autorizate să funcţioneze în România;
- ambasade, consulate şi alte reprezentanţe şi misiuni permanente ale României în străinătate.

3.5 Nerezidenţi:[3]

- persoane fizice - cetăţeni străini, cetăţeni români şi apatrizi, cu domiciliul în străinătate atestat cu documente de identitate emise conform legii;
- persoane juridice şi orice alte entităţi cu sediul în străinătate, precum şi persoane fizice, cetăţeni străini, cetăţeni români şi apatrizi cu domiciliul în străinătate, care sunt autorizate şi/sau înregistrate să desfăşoare activităţi economice în străinătate, în mod independent, în condiţiile prevăzute de reglementările legale în vigoare;
- sucursale, agenţii, reprezentanţe, birouri şi orice alte entităţi ale persoanelor juridice române sau altor entităţi române, înregistrate şi/sau autorizate să funcţioneze în străinătate;
- ambasade, consulate şi alte reprezentanţe şi misiuni permanente ale altor state în România, precum şi organizaţii internaţionale sau reprezentanţe ale unor astfel de organizaţii care funcţionează în România.

4. Caracteristicile cercetării statistice ITS

Cercetarea statistică privind comerțul internațional cu servicii este o cercetare statistică selectivă realizată pe baza unui eșantion de aproximativ 8500 - 9000 entități raportoare.

Sfera de cuprindere este reprezentată de totalitatea societăţilor comerciale nefinanciare, instituţiilor financiare nebancare, societăţilor de asigurare-reasigurare, instituţiilor publice, instituţiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populaţiei, persoanelor fizice autorizate şi altor unităţi care derulează livrări/achiziţionări de servicii către/de la nerezidenţi sau efectuează transferuri nerambursabile în relația cu nerezidenții.

4.1 Populaţia statistică de referinţă este formată din totalitatea entităţilor rezidente, indiferent de forma de proprietate, care activează într-unul din domeniile de activitate specificate în clasificarea activităţilor economiei naţionale (CAEN, Rev.2). Acestea sunt identificate şi extrase din registrul statistic al întreprinderilor administrat de Institutul Național de Statistică

[3] Conform art. 2 lit. b) din Regulamentul BNR nr. 4/2021 privind raportarea de date şi informaţii statistice la Banca Naţională a României, cu modificările şi completările ulterioare.

după cum urmează: mulţimea unităţilor active în cursul anului anterior, care nu au declarat în sursele administrative încetare de activitate până la începutul perioadei de referință şi a căror activitate principală se regăseşte în sfera de cuprindere a anchetei.

4.2 Baza de sondaj

Baza de selecţie este reprezentată de mulţimea tuturor unităţilor active în anul anterior, care au depus în cursul anului anterior declaraţii fiscale de TVA sau au raportat la Banca Naţională a României tranzacţii de natura serviciilor sau transferuri unilaterale în relaţie cu nerezidenţii. Sursele utilizate pentru crearea bazei de sondaj sunt:

- Registrul statistic al întreprinderilor (REGIS);
- Pentru comerţul intracomunitar de servicii: declaraţia 390 VIES - Declaraţie recapitulativă privind livrările/achiziţiile/prestările intracomunitare;
- Pentru comerţul extracomunitar de servicii: declaraţia 300 - Decont de taxă pe valoare adăugată.
- Bilanțurile contabile ale instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

4.3 Extragerea eşantionului

Tipul cercetării: pe bază de eşantion de tip cut-off.

Având în vedere prevederile *Regulamentului UE 2152/2019 privind statisticile europene de întreprindere*, este necesară asigurarea unui număr de companii care să asigure reprezentativitatea eșantionului pentru setul de date privind exportul și importul de servicii în funcție de caracteristicile economice ale întreprinderilor (Clasificarea STEC - Services Trade by Enterprise Characteristics), respectiv combinații ale următoarelor 16 categorii de variabile:

- Numărul de salariați:
  - 0 – 49 salariați (*1*);
  - 50 – 249 salariați (*2*);
  - 250 salariați și peste (*3*);
- Domeniul de activitate (CAEN Rev. 2):
  - Grupe: A+B (*4*), D+E (*5*); și I+ L+O+P+Q+R+S+T+U (6);
  - Secțiuni individuale: C (*7*), F (*8*), G (*9*), H (*10*), J (*11)*, K (*12*), M (*13*), N (*14*);
- Tipul de capital (control):
  - Întreprinderi cu control intern (domestic) (*15*);
  - Întreprinderi cu control străin (*16*).

Astfel, conform metodologiei statistice de eșantionare, eșantionul cercetării STA-ITS cuprinde un număr de 8500-9000 de unități.

4.4 Extinderea rezultatelor cercetării

Calculul coeficienţilor de extindere a datelor din eşantion cuprinde următoarele etape:

a) redresarea eşantionului (calculul coeficienţilor de redresare)

b) calculul coeficienţilor de extindere (întregirea rezultatelor la total), la nivelul fiecărei combinații a variabilelor prezentate mai sus.

5. Frecvenţă raportare

Unităţile rezidente selectate să participe la cercetarea statistică, vor raporta **trimestrial**, prin intermediul chestionarului electronic, tranzacţiile de natura serviciilor (importuri şi/sau exporturi) și transferurilor nerambursabile (sume de încasat/ de plătit) derulate cu nerezidenţii; acestea se vor raporta separat, pentru fiecare lună din cadrul trimestrului de raportare.

Raportarea se va efectua până la sfârșitul lunii următoare trimestrului pentru care se face raportarea. Astfel:

- în perioada 15 - 30 aprilie se vor transmite raportările aferente trimestrului I;
- în perioada 15 - 31 iulie se vor transmite raportările aferente trimestrului II;
- în perioada 15 - 31 octombrie se vor transmite raportările aferente trimestrului III;
- în perioada 15 - 31 ianuarie se vor transmite raportările aferente trimestrului IV.

6. Evaluarea exportului și importului de servicii

Datele privind exportul și importul de servicii se vor raporta la **valoarea (prețul) de piață**, reprezentând *în principiu,* prețul convenit între prestatorul de servicii și beneficiarul acestora, respectiv suma de bani pe care cumpărătorul o plătește vânzătorului. ***Acesta nu conține taxa pe valoare adăgată (TVA) sau alte taxe deductibile.***

Datele privind exportul și importul de servicii se vor raporta **pe bază brută** (tranzacțiile de export, respectiv import de servicii se înregistrează distinct, **nu la valoarea netă** = export minus import).

7. Perioada (momentul) raportării exportului și importului de servicii

Exportul și importul de servicii se vor raporta pe măsură ce serviciile sunt prestate (pe baza drepturilor acumulate).

Anumite tipuri de servicii de transport sau de consultanță sunt prestate într-o perioadă delimitată de timp ce poate fi identificată cu ușurință.

Însă în cazul anumitor tipuri de servicii (servicii de construcții, de leasing operațional sau servicii de asigurări) prestarea poate avea loc în mod continuu. Exportul și importul de servicii vor fi raportate la valoarea acumulată în perioada de referință.

În cazul construcțiilor de exemplu, proprietatea asupra acestora este transferată progresiv, pe măsură ce lucrările sunt efectuate. Valoarea serviciilor de construcții se va raporta progresiv, în etape, pe măsura realizării proiectului (pentru perioada în care serviciile sunt efectiv prestate), nu în funcție de perioada efectuării plăților (plățile pot fi efectuate în avans sau cu întârziere).

III. Instrucţiuni de completare a chestionarului ITS

FORMULARE - date lunare pe tipuri de servicii și transferuri

În urma selectării raportării STA-ITS este afişat primul formular al acesteia - *Informatii despre persoanele care au intocmit/avizat raportarea*. Utilizatorul trebuie să parcurgă toate cele 15 formulare aferente acestei raportări. Primele două sunt obligatorii, iar următoarele se completează în măsura în care au existat tranzacţii de natura celor descrise în formulare.

Formularele sunt următoarele:

Informatii despre persoanele care au intocmit/avizat raportarea

Se vor completa datele de contact ale persoanelor care au întocmit şi avizat raportarea.
Toate câmpurile colorate cu galben sunt obligatorii.

Detalii entitate raportoare

Se vor completa următoarele:

- Capital social subscris: se va completa valoarea capitalului social subscris în momentul efectuării raportării;
- Cifra de afaceri: se va completa valoarea cifrei de afaceri, cumulată de la începutul anului până la sfârșitul perioadei de referinţă;
- Număr mediu de salariaţi: se va completa numărul mediu de salariaţi în ultima lună a perioadei de referință;
- CAEN, Rev.2: se va completa codul CAEN al activității principale.

Valorile vor fi exprimate în numere întregi pozitive. Aceasta va fi o condiţie de validare. Toate câmpurile colorate cu galben sunt obligatorii.

Servicii de transport, lunile 1-3 ale trimestrului de referinţă (capitolele 1.01-1.19)

Se va completa câte un formular pentru fiecare lună în care au avut loc cu tranzacţii cu nerezidenţii de natura celor menţionate la capitolele 1.01-1.19 din nomenclatorul serviciilor, prezentat în partea a IV-a a acestei metodologii.

- Tip serviciu: se va efectua „dublu click" în această căsuţă iar din fereastra deschisă se va alege tipul serviciului de transport. Vă rugăm să consultaţi partea a IV-a a acestei metodologii pentru detalii privind alegerea tipurilor de servicii;
- Ţara partenerului nerezident: se va efectua „dublu click" în această căsuţă iar din fereastra deschisă se va alege ţara partenerului nerezident. Ţara trebuie să fie diferită de România;
- Valoarea totală a exporturilor de servicii: se va introduce totalul exporturilor din luna respectivă pentru tipul de serviciu selectat şi ţara selectată. Nu se va completa acest câmp în cazul în care nu au existat exporturi de servicii de acest tip (există numai importuri);
- Valoarea totală a importurilor de servicii: se va introduce totalul importurilor din luna respectivă, pentru tipul de serviciu selectat şi ţara selectată. Nu se va completa acest câmp în cazul în care nu au existat importuri de servicii de acest tip (există numai exporturi);
- Total servicii de transport: se va completa valoarea totală a importurilor şi a exporturilor de servicii de acest tip;
- Pentru introducerea de rânduri adiţionale utilizatorul va efectua „click" pe butonul „+" din colţul din dreapta sus al tabelului servicii de transport;
- Pentru ştergerea unui rând introdus utilizatorul va efectua „click" pe butonul „X" din dreptul rândului introdus;
- Valorile vor fi exprimate în lei (RON), numere întregi pozitive, iar totalul trebuie să corespundă cu totalul serviciilor introduse mai sus. Acestea vor reprezenta condiţii de validare.
- Combinația „tip serviciu" și „țara partenerului nerezident" trebuie să fie unică pentru fiecare lună raportată (în cazul mai multor tranzacții, acestea vor trebui cumulate). Aceasta va reprezenta o condiție de validare.

Servicii de asigurari si servicii ale fondurilor de pensii, lunile 1-3 ale trimestrului de referinţă (capitolele 2.01-3.04)

Se va completa câte un formular pentru fiecare lună în care au avut loc tranzacţii cu nerezidenţii de natura celor menţionate la capitolele 2.01-3.04 din nomenclatorul serviciilor, prezentat în partea a IV-a a acestei metodologii.

- Tip serviciu: se va efectua „dublu click” în această căsuţă iar din fereastra deschisă se va alege tipul serviciului. Vă rugăm să consultaţi partea a IV-a a acestei metodologii pentru detalii privind alegerea tipurilor de servicii;
- Ţara partenerului nerezident: se va efectua „dublu click” în această căsuţă iar din fereastra deschisă se va alege ţara partenerului nerezident. Ţara trebuie să fie diferită de România;
- Valoarea totală a exporturilor de servicii: se va introduce totalul exporturilor din luna respectivă, pentru tipul de serviciu selectat şi ţara selectată. Nu se va completa acest câmp în cazul în care nu au existat exporturi de servicii de acest tip (există numai importuri);
- Valoarea totală a importurilor de servicii: se va introduce totalul importurilor din luna respectivă, pentru tipul de serviciu selectat şi ţara selectată. Nu se va completa acest câmp în cazul în care nu au existat importuri de servicii de acest tip (există numai exporturi);
- Total servicii de asigurări: se va completa valoarea totală a importurilor şi a exporturilor de servicii de acest tip;
- Total servicii ale fondurilor de pensii: se va completa valoarea totală a importurilor şi a exporturilor de servicii de acest tip;
- Pentru introducerea de rânduri adiţionale utilizatorul va efectua „click” pe butonul „+” din colţul din dreapta sus al tabelului aferent;
- Pentru ştergerea unui rând introdus utilizatorul va efectua „click” pe butonul „X” din dreptul rândului introdus;
- Valorile vor fi exprimate în lei (RON), numere întregi pozitive, iar totalul trebuie să corespundă cu totalul serviciilor introduse mai sus. Acestea vor reprezenta condiţii de validare.
- Combinația „tip serviciu” și „țara partenerului nerezident” trebuie să fie unică pentru fiecare lună raportată (în cazul mai multor tranzacții, acestea vor trebui cumulate). Aceasta va reprezenta o condiție de validare.

Alte servicii, lunile 1-3 ale trimestrului de referinţă (capitolele 4.01-17.01)

Se va completa câte un formular pentru fiecare lună în care au avut loc cu tranzacţii cu nerezidenţii de natura celor menţionate la capitolele 4.01-17.01 din nomenclatorul serviciilor, prezentat în partea a IV-a a acestei metodologii.

- Tip serviciu: se va efectua „dublu click” în această căsuţă iar din fereastra deschisă se va alege tipul serviciului. Vă rugăm să consultaţi partea a IV-a a acestei metodologii pentru detalii privind alegerea tipurilor de servicii;

- Ţara partenerului nerezident: se va efectua „dublu click” în această căsuţă iar din fereastra deschisă se va alege ţara partenerului nerezident. Ţara trebuie să fie diferită de România;
- Valoarea totală a exporturilor de servicii: se va introduce totalul exporturilor din luna respectivă, pentru tipul de serviciu selectat şi ţara selectată. Nu se va completa acest câmp în cazul în care nu au existat exporturi de servicii de acest tip (există numai importuri);
- Valoarea totală a importurilor de servicii: se va introduce totalul importurilor din luna respectivă, pentru tipul de serviciu selectat şi ţara selectată. Nu se va completa acest câmp în cazul în care nu au existat importuri de servicii de acest tip (există numai exporturi);
- Pentru fiecare tip de serviciu se va completa şi totalul pe ţări;
- Pentru introducerea de rânduri adiţionale utilizatorul va efectua „click” pe butonul „+” din colţul din dreapta sus al tabelului aferent;
- Pentru ştergerea unui rând introdus utilizatorul va efectua „click” pe butonul „X” din dreptul rândului introdus;
- Valorile vor fi exprimate în lei (RON), numere întregi pozitive, iar totalul trebuie să corespundă cu totalul serviciilor introduse mai sus. Acestea vor reprezenta condiţii de validare.
- Combinația „tip serviciu” și „țara partenerului nerezident” trebuie să fie unică pentru fiecare lună raportată (în cazul mai multor tranzacții, acestea vor trebui cumulate). Aceasta va reprezenta o condiție de validare.

  Taxe, impozite si subventii, transferuri nerambursabile pentru cheltuilile curente si pentru investiţii, salarii lunile 1-3 ale trimestrului de referinţă (capitolele 18.01-20.01)

  Se va completa câte un formular pentru fiecare lună în care au avut loc cu tranzacţii cu nerezidenţii de natura celor menţionate la capitolele 18.01-20.01 din nomenclatorul serviciilor, prezentat în partea a IV-a a acestei metodologii.
- Tip tranzacție: se va efectua „dublu click” în această căsuţă iar din fereastra deschisă se va alege tipul tranzacţiei. Vă rugăm să consultaţi partea a IV-a a acestei metodologii pentru detalii privind alegerea tipurilor de tranzacţii;
- Ţara partenerului nerezident: se va efectua „dublu click” în această căsuţă iar din fereastra deschisă se va alege ţara partenerului nerezident. Ţara trebuie să fie diferită de România;
- Valoarea totală a sumelor de încasat: se va introduce totalul sumelor de încasat din luna respectivă, pentru tipul de tranzacţie selectată şi ţara selectată. Nu se va completa acest câmp în cazul în care nu au existat sume de încasati de acest tip (există numai sume de plătit);

- Valoarea totală a sumelor de plătit: se va introduce totalul sumelor de plătit din luna respectivă, pentru tipul de tranzacţie selectată şi ţara selectată. Nu se va completa acest câmp în cazul în care nu au existat sume de plătit de acest tip (există numai sume de încasat);
- Pentru fiecare tip de tranzacţie se va completa şi totalul pe ţări;
- Pentru introducerea de rânduri adiţionale utilizatorul va efectua „click" pe butonul „+" din colţul din dreapta sus al tabelului aferent;
- Pentru ştergerea unui rând introdus utilizatorul va efectua „click" pe butonul „X" din dreptul rândului introdus;
- Valorile vor fi exprimate în lei (RON), numere întregi, pozitive, iar totalul trebuie să corespundă cu totalul tranzacţiilor introduse mai sus. Acestea vor reprezenta condiţii de validare.
- Combinația „tip tranzacţie" și „țara partenerului nerezident" trebuie să fie unică pentru fiecare lună raportată (în cazul mai multor tranzacții, acestea vor trebui cumulate). Aceasta va reprezenta o condiție de validare.

FORMULARE - date cumulate aferente trimestrului de referință privind *Modalitatea de furnizare a serviciilor*

- Coloana 1+coloana 2+coloana 3 = 100 (procente, %); procentele trebuie să fie numere întregi pozitive, fără zecimale.
- ER care au completat date valorice în formularele anterioare la rubrica *Valoarea totala a exporturilor de servicii*, vor completa date la rândul corespunzător poziției din formularele anterioare: de exemplu, dacă o ER a completat date doar la *Luna 1 - Servicii de transport - Export*, va completa rândul 1 din formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor exportate*.
- ER care nu raportează date valorice în formularele anterioare la rubrica Valoarea totala a exporturilor de servicii, nu trebuie să completeze date în formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor exportate*.
- ER care au completat date valorice în formularele anterioare la rubrica *Valoarea totala a importului de servicii*, vor completa date la rândul corespunzător poziției din formularele anterioare: de exemplu, dacă o ER a completat date doar la *Luna 1 - Servicii de transport - Import*, va completa rândul 1 din formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor importate*.

- ER care nu raportează date valorice în formularele anterioare rubrica *Valoarea totala a importurilor de servicii* nu trebuie să completeze date în formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor importate*.

Nu se completează formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor* (excepții), pentru datele raportate la pozițiile 1.14, 1.15, 6.01, 6.02, 6.03, 13,01, 14.01, 14.02, 15.01, 17.01, 18.01, 18.02, 18.03, 18.04 19.01, 19.02, 19.03, 19.04, 20.01.

Spre deosebire de celelalte formulare cu date valorice, în formularele privind modalitatea de furnizare nu se completează date la nivelul fiecărei luni de referință, ci se raportează date cumulate aferente întregului trimestru de referință.

IV. Nomenclator de servicii / tranzacţii, definiţii, metodologie

FORMULARE - date lunare pe tipuri de servicii și transferuri

1. Servicii de transport

Cine raportează servicii de transport internaţional de pasageri?

- *agenţiile de turism:*

  - valoarea serviciilor de transport al călătorilor rezidenţi prestate și achiziționate de lacompanii de transport nerezidente (LUFTHANSA, AIRFRANCE etc.)
  - NU VOR RAPORTA serviciile de transport al călătorilor nerezidenţi care călătoresc cu companii de transport rezidente (TAROM, BLUEAIR, AIR BUCHAREST, etc.)!

- *companiile de transport rezidente:*

  - valoarea serviciilor de transport al călătorilor nerezidenţi care călătoresc cu companii de transport rezidente (TAROM, BLUEAIR, AIR BUCHAREST ETC.)
  - valoarea taxelor și comisioanelor aferente serviciilor de rezervare de bilete de transport pentru nerezidenți, datorate agențiilor de turism.

- *reprezentanţele companiilor de transport nerezidente* (sunt entități rezidente şi au obligaţia de raportare):

  - valoarea serviciilor de transport al călătorilor rezidenţi prestat de companiile de transport nerezidente pe care le reprezintă (LUFTHANSA, AIRFRANCE etc.) - bilete vândute direct clienților persoane fizice sau juridice (nu şi cele vândute prin agenţii de turism sau altor entităţi intermediare rezidente).

- *alte unităţi* (instituţii publice, întreprinderi, instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației - *IFSLSGP*, persoane fizice autorizate etc.):

  - valoarea serviciilor de transport (biletelor) achiziţionate direct de la entităţi nerezidente (companii de transport nerezidente, agenţii de turism nerezidente etc.).

1.01 Transport maritim de pasageri

Servicii de transport maritim de pasageri nerezidenţi efectuat cu nave ce aparţin rezidenţilor şi de pasageri rezidenţi efectuat cu nave ce aparţin nerezidenţilor.

Se includ

- Costul transportului maritim, inclusiv în situaţia în care reprezintă parte a pachetelor turistice de călătorie;
- Taxa pentru bagaje sau efecte personale ce depăşesc limita admisă la transportul maritim de călători;
- Aprovizionare cu alimente, băuturi sau alte bunuri, de către transportatorii maritimi pentru consumul călătorilor;
- Servicii de închirieri de nave cu echipaj, pe perioade limitate, pentru transportul călătorilor;
- Valoarea taxelor și comisioanelor aferente serviciilor de rezervare de bilete de transport maritim pentru nerezidenți, datorate de către transportatori agențiilor de turism.

Se exclud

- Serviciile de transport de pasageri nerezidenţi efectuate cu nave ce aparţin rezidenţilor pe teritoriul României;
- Închirierea de nave fără echipaj – se raportează la poziția *Leasing operaţional*;
- Leasing-ul financiar, în cazul căruia, la finalul contractului, are loc transferul de proprietate, a drepturilor și obligațiilor către entitatea care a plătit ratele;
- Serviciile de transport efectuate de navele de croazieră (acestea sunt incluse la servicii de turism).

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.02 Transport maritim de mărfuri

Se referă la servicii de transport maritim de mărfuri prestate de către rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de către nerezidenţi rezidenţilor, asociate cu:

- Exporturile şi importurile de bunuri;
- Comerţul de tranzit;
- Transportul bunurilor între terţe ţări (cross-trade);
- Transport maritim de bunuri pentru oficiile poştale şi curieri;
- Transportul bunurilor în vederea depozitării sau în vederea prelucrării;
- Transportul bunurilor personale ale emigranților sau imigranților.

Se includ

- Închirierea navelor maritime cu echipaj, pentru transportul mărfurilor;

- Remorcarea legată de transportul platformelor de forare, al macaralelor plutitoare şi al instalaţiilor de dragare plutitoare.

Se exclud

- Închirierea navelor maritime fără echipaj – se raportează la poziția *Leasing operațional*;
- Leasing-ul financiar, în cazul căruia, la finalul contractului, are loc transferul de proprietate, a drepturilor și obligațiilor către entitatea care a plătit ratele – nu face obiectul raportării la STA-ITS;
- Întreţinerea şi reparaţiile la mijloacele de transport maritime (se vor raporta la *Servicii de întreținere și reparații*).
- Asigurarea de transport a mărfurilor;
- Bunurile procurate în porturi de cărăuși (inclusiv combustibil), nu fac obiectul raportării la STA-ITS;
- Serviciile de curierat efectuate de companii de specialitate.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.03 Alte servicii de transport maritim

Se referă la servicii aferente transportului maritim prestate de către rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de către nerezidenţi rezidenţilor, asociate cu:

- Încărcarea sau descărcarea containerelor;
- Manipularea, stocarea şi înmagazinarea bunurilor;
- Împachetarea şi reîmpachetarea bunurilor;
- Serviciile de exploatare a porturilor;
- Dragarea, pilotajul maritim pentru intrarea/ieşirea din porturi, asistenţă pentru navigaţie etc.;
- Serviciile de salvare şi repunere pe linia de plutire a navelor naufragiate.

Se exclud

- Lucrările și reparațiile efectuate în porturile maritime, se raportează la poziția *Servicii de construcții.*

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.04 Transport aerian de pasageri

Se referă la servicii de transport aerian de pasageri nerezidenţi efectuate cu aeronave care aparţin companiilor rezidente şi/sau de pasageri rezidenţi efectuate cu aeronave care aparţin companiilor nerezidente.

Se includ

- Costul biletelor de călătorie cu avionul, inclusiv în situaţia în care reprezintă parte a pachetelor turistice de călătorie;
- Taxa pentru bagaje sau efecte personale ce depaşesc limita admisă la transportul aerian;
- Aprovizionarea cu alimente, băuturi sau alte bunuri de către transportatorii aerieni pentru consumul călătorilor;
- Închirieri de aeronave cu echipaj pentru transportul călătorilor;
- Valoarea taxelor și comisioanelor aferente serviciilor de rezervare de bilete de transport aerian pentru nerezidenți, datorate agențiilor de turism de către transportatori.

Se exclud

- Serviciile de transport local efectuate de către rezidenţi pentru nerezidenţi pe teritoriul ţării rezidente;
- Închirierea aeronavelor fără echipaj (se raportează la poziția *Leasing operaţional*);
- Leasing-ul financiar, în cazul căruia, la finalul contractului, are loc transferul de proprietate, a drepturilor și obligațiilor către entitatea care a plătit ratele.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.05 Transport aerian de mărfuri

Se referă la servicii de transport aerian de mărfuri prestate de către rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de către nerezidenţi rezidenţilor asociate cu:

- Exporturile şi importurile de bunuri;
- Transportul bunurilor care tranzitează România;
- Transportul de bunuri pentru terţe economii;
- Transportul aerian de bunuri pentru oficiile poştale şi curieri;
- Transportul bunurilor în vederea depozitării sau în vederea prelucrării;
- Transportul bunurilor personale ale emigranților sau imigranților.

Se include

- Închirierea aeronavelor cu echipaj pentru transport de bunuri.

Se exclud

- Închirierea aeronavelor fără echipaj, se includ la poziția *Leasing operaţional*;
- Leasing-ul financiar, în cazul căruia, la finalul contractului, are loc transferul de proprietate, a drepturilor și obligațiilor către entitatea care a plătit ratele – nu face obiectul raportării la STA-ITS;
- Întreţinerea şi reparaţiile la mijloacele de transport aerian (se raportează la poziția *Servicii de întreținere și reparații*);
- Asigurarea de transport a mărfurilor;
- Bunurile procurate în aeroporturi de cărăuși (inclusiv combustibil), nu fac obiectul raportării la STA-ITS;
- Serviciile de curierat efectuate de companii de specialitate.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.06 Alte servicii de transport aerian

Se referă la servicii prestate de catre rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de către nerezidenţi rezidenţilor cum ar fi:

- Încărcare sau descărcare de containere transportate cu avionul;
- Manipulare, stocare şi înmagazinare a mărfurilor transportate cu avionul;
- Împachetare şi reîmpachetare a mărfurilor transportate cu avionul;
- Remorcare, pilotaj, control trafic aerian;
- Servicii suport pentru aeroporturi;
- Servicii curăţare şi dezinfecţie a avioanelor;
- Servicii asociate cu operaţiunile de salvare.

Se exclud

- Lucrările și reparațiile efectuate în aeroporturi, se raportează la poziția *Servicii de construcții.*

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.07 Transport de pasageri pe calea ferată

Se referă la servicii de transport feroviar de persoane nerezidente efectuate de către companii de transport feroviar rezidente şi/sau servicii de transport feroviar de persoane rezidente efectuate de către companii de transport feroviar nerezidente.

Se includ

- Costul biletelor de călătorie cu trenul, inclusiv în situaţia în care reprezintă parte a pachetelor turistice de călătorie;
- Taxa pentru bagaje sau efecte personale ce depaşesc limita admisă la transportul feroviar;
- Aprovizionarea cu alimente, băuturi sau alte bunuri de către transportatorii feroviari pentru consumul călătorilor;
- Închirieri de mijloace de transport feroviar cu echipaj pentru transportul călătorilor;
- Valoarea taxelor și comisioanelor aferente serviciilor de rezervare de bilete de transport feroviar pentru nerezidenți, datorate de către transportatori agențiilor de turism.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

Se exclud

- Serviciile de transport local efectuate de către rezidenţi pentru nerezidenţi pe teritoriul ţării rezidente;
- Închirierea mijloacelor de transport feroviar fără echipaj (se raportează la poziția *Leasing operaţional*);
- Leasing-ul financiar, în cazul căruia, la finalul contractului, are loc transferul de proprietate, a drepturilor și obligațiilor către entitatea care a plătit ratele.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.08 Transport de mărfuri pe calea ferată

Se referă la servicii de transport feroviar de mărfuri prestate de către rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de către nerezidenţi rezidenţilor, asociate cu:

- Exporturile şi importurile de bunuri;
- Comerţul de tranzit;
- Transportul bunurilor între terţe ţări (cross-trade);
- Transport feroviar de bunuri pentru oficiile poştale şi curieri;
- Închirierea mijloacelor de transport feroviar cu echipaj, pentru transportul mărfurilor;
- Transportul bunurilor în vederea depozitării sau în vederea prelucrării;
- Transportul bunurilor personale ale emigranților sau imigranților.

Se exclud

- Închirierea mijloacelor de transport feroviar fără echipaj – se raportează la poziția *Leasing operaţional*;
- Leasing-ul financiar, în cazul căruia, la finalul contractului, are loc transferul de proprietate, a drepturilor și obligațiilor către entitatea care a plătit ratele - nu face obiectul raportării la STA-ITS;

- Întreţinerea şi reparaţiile mijloacelor de transport feroviar, se raportează la poziția *Servicii de întreținere și reparații;*
- Asigurarea de transport a mărfurilor;
- Bunurile procurate în porturi (gări) de cărăuși (inclusiv combustibil), nu fac obiectul raportării la STA-ITS;
- Serviciile de curierat efectuate de companii de specialitate.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.09 Alte servicii de transport pe calea ferată

Se referă la servicii prestate de către rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de către nerezidenţi rezidenţilor cum ar fi:

- Încarcăre sau descărcare de containere transportate pe calea ferată;
- Manipulare, stocare şi depozitare a mărfurilor transportate pe calea ferată;
- Împachetare şi reîmpachetare a bunurilor transportate pe calea ferată;
- Servicii de remorcare şi control al traficului feroviar;
- Servicii operaţionale în staţii;
- Servicii de curăţare şi dezinfecţie ale mijloacelor de transport feroviar;
- Operaţiuni de salvare în cazul accidentelor sau deraierilor.

Se exclud

- Lucrările și reparațiile efectuate la căile ferate, se raportează la poziția *Servicii de construcţii.*

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.10 Transport auto de pasageri

Se referă la servicii de transport auto de pasageri prestate de către companii rezidente pentru nerezidenţi şi/sau servicii de transport auto de pasageri prestate de către companii nerezidente pentru rezidenţi.

Se includ

- Costul biletelor de călătorie auto, inclusiv în cazul în care acesta reprezintă parte a pachetelor turistice;
- Taxa pentru bagaje sau efecte personale ce depăşesc limita admisă la transportul rutier de călători;
- Taxa pentru vehicule ce depaşesc limita admisă de gabarit sau tonaj;
- Aprovizionare cu alimente, băuturi sau alte bunuri, efectuată de către transportatorii rutieri pentru consumul călătorilor;

- Închirieri de vehicule rutiere comerciale cu şofer, pe perioade limitate, pentru transportul călătorilor;
- Valoarea taxelor și comisioanelor aferente serviciilor de rezervare de bilete de transport rutier pentru nerezidenți, datorate de către transportatori agențiilor de turism.

Se exclud

- Serviciile de transport local auto de pasageri prestate de către rezidenţi pentru nerezidenţi pe teritoriul ţării rezidente;
- Închirierea vehiculelor auto fară şofer, se raportează la poziția *Leasing operațional*;
- Leasing-ul financiar, în cazul căruia, la finalul contractului, are loc transferul de proprietate, a drepturilor și obligațiilor către entitatea care a plătit ratele - nu face obiectul raportării la STA-ITS.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.11 Transport auto de mărfuri

Se referă la servicii de transport de bunuri prestate de către rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de către nerezidenţi rezidenţilor, asociate cu:

- Exporturile şi importurile de bunuri în şi din ţara în cauză;
- Transport rutier de bunuri care tranzitează România;
- Transport rutier de bunuri pentru terţe economii;
- Transport rutier de bunuri efectuat pentru curieri şi pentru oficii poştale;
- Transportul bunurilor în vederea depozitării sau a prelucrării;
- Transportul bunurilor personale ale emigranților sau imigranților.

Se include

- Închirierea mijloacelor de transport rutiere cu şofer.

Se exclud

- Închirierea vehiculelor auto fără şofer, se raportează la poziția *Leasing operaţional*;
- Întreţinerea şi reparaţiile la mijloacele de transport auto, se raportează la poziția *Servicii de întreținere și reparații*;
- Serviciile de curierat prestate de companii specializate;
- Leasing-ul financiar, în cazul căruia, la finalul contractului, are loc transferul de proprietate, a drepturilor și obligațiilor către entitatea care a plătit ratele – nu face obiectul raportării la STA-ITS.
- Asigurarea de transport a mărfurilor;
- Bunurile procurate de cărăuși (inclusiv combustibil), nu facobiectul raportării la STA-ITS;

- Serviciile de curierat efectuate de companii de specialitate.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.12 Alte servicii de transport auto

Se referă la servicii prestate de către rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de către nerezidenţi rezidenţilor cum ar fi:

Încărcare sau descărcare containere transportate cu mijloace de transport auto;

- Manipulare, stocare şi depozitare de bunuri transportate cu mijloace de transport auto;
- Împachetare şi reîmpachetare bunuri transportate cu mijloace de transport auto;
- Servicii de tractare, control de trafic etc.;
- Servicii operaţionale de parcare a autovehiculelor;
- Servicii de curăţare şi dezinfecţie ale mijloacelor de transport auto;
- Operaţii de salvare în cazul accidentelor rutiere.

Se exclud

- Lucrările și reparațiile efectuate la carosabil, se raportează la poziția *Servicii de construcții.*

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.13 Transport spaţial

Se referă la servicii de lansare a sateliţilor prestate de către rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de către nerezidenţi rezidenţilor şi alte operaţiuni efectuate de către operatori de echipamente spaţiale cum ar fi:

- Servicii pentru lansarea sateliţilor;
- Transportul în spaţiu de bunuri şi pasageri.

Se exclud

- Reparaţiile şi întreţinerea sateliţilor din spaţiu (aceste servicii se includ la *Servicii de telecomunicaţii*).

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.14 Transport prin conducte

Se referă la servicii de transport prin conducte prestate de către rezidenţi pentru nerezidenţi sau prestate de către nerezidenţi pentru rezidenţi.

Se includ

- Costul transportului prin conducte al produselor petroliere, gazului şi apei.

Se exclud

- Servicii anexe distribuţiei de apă, gaz şi alte produse petroliere de la substaţii la consumator (se raportează la *Alte servicii pentru afaceri, neincluse în altă parte*);
- Valoarea apei, gazului, produselor petroliere transportate - nu fac obiectul raporării STA-ITS;

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.15 Transport de energie electrică prin cabluri

Se referă la servicii de transport prin cabluri electrice prestate de către rezidenţi pentru nerezidenţi sau prestate de către nerezidenţi pentru rezidenţi.

Se include

- Costul transportului curentului electric;

Se exclud

- Servicii anexe distribuţiei de electricitate, de la substații la consumator (se raportează la *Alte servicii pentru afaceri, neincluse în altă parte*);
- Valoarea energiei electrice - nu face obiectul STA-ITS.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.16 Transport fluvial de pasageri

Se referă la servicii de transport fluvial sau pe alte căi navigabile, pentru pasageri nerezidenţi cu nave ce aparţin rezidenţilor şi pentru pasageri rezidenţi cu nave ce aparţin nerezidenţilor.

Se includ

- Costul biletelor de călătorie cu mijloacele de transport fluvial, inclusiv în cazul în care acesta reprezintă parte a pachetelor turistice de călătorii;
- Taxa pentru bagaje sau efecte personale ce depăşesc limita admisă la transportul fluvial;
- Aprovizionare cu alimente, băuturi sau alte bunuri, făcută de către transportatori fluviali pentru consumul călătorilor;
- Închirieri de vase fluviale cu echipaj pentru transportul călătorilor;
- Valoarea taxelor și comisioanelor aferente serviciilor de rezervare de bilete de transport fluvial pentru nerezidenți, datorate de către transportatori agențiilor de turism.

Se exclud

- Serviciile de transport fluvial de pasageri cu nave ce aparţin rezidenţilor, prestate pentru nerezidenţi, pe teritoriul ţării rezidente;
- Închirierea navelor fără echipaj, reprezintă se raportează la poziția *Leasing operational*;

- Leasing-ul financiar, în cazul căruia, la finalul contractului, are loc transferul de proprietate, a drepturilor și obligațiilor către entitatea care a plătit ratele – nu face obiectul raportării la STA-ITS.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.17 Transport fluvial de mărfuri

Se referă la servicii de transport de mărfuri pe fluvii, râuri, canale şi lacuri prestate de rezidenţi pentru nerezidenţi sau de nerezidenţi pentru rezidenţi asociate cu:

- Exportul şi importul de bunuri;
- Transportul fluvial de bunuri care tranzitează România;
- Transportul fluvial de bunuri pentru terţe economii;
- Transportul fluvial de bunuri efectuat pentru oficii poştale şi curieri;
- Transportul bunurilor în vederea depozitării sau în vederea prelucrării;
- Transportul bunurilor personale ale migranților

Se includ

- Închirieri de mijloace de transport fluvial cu echipaj pentru transportul mărfurilor;
- Transportul fluvial de mărfuri pe teritoriul unei singure ţări;
- Transportul fluvial de mărfuri pe teritoriul mai multor ţări.

Se exclud

- Închirierea navelor de transport fluvial fără echipaj, se raportează la poziția *Leasing operaţional;*
- Leasing-ul financiar, în cazul căruia, la finalul contractului, are loc transferul de proprietate, a drepturilor și obligațiilor către entitatea care a plătit ratele – nu face obiectul raportării la STA-ITS;
- Întreţinerea şi reparaţiile la mijloacele de transport fluvial – se raportează la poziția *Servicii de întreținere și reparații;*
- Asigurarea de transport a mărfurilor;
- Bunurile procurate în porturi de cărăuși (inclusiv combustibil), nu facobiectul raportării la STA-ITS;
- Serviciile de curierat efectuate de companii de specialitate.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

1.18 Alte servicii de transport fluvial

Se referă la servicii prestate de către rezidenți nerezidenţilor sau cumpărate de către rezidenți de la nerezidenți cum ar fi:

- Încărcare sau descărcare containere transportate cu mijloace de transport fluvial;
- Manipulare, stocare şi înmagazinare a mărfurilor transportate pe apele interioare;
- Împachetare şi reîmpachetare mărfuri transportate cu mijloace de transport fluvial;
- Servicii de exploatare a porturilor fluviale;
- Servicii de remorcare pentru acostarea navelor fluviale în docuri;
- Servicii de salvare şi de repunere pe linia de plutire a navelor fluviale naufragiate.

Se exclud

- Lucrările și reparațiile efectuate în porturi, se raportează la poziția *Servicii de construcții.*

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

1.19 Alte servicii auxiliare de transport (neincluse la punctele 1.03, 1.06, 1.09, 1.12, 1.18)

La această poziție se va raporta valoarea serviciilor auxiliare de transport care nu au legatură cu o anumită metodă de transport mai sus menţionată. Se referă la servicii prestate de către rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de către nerezidenţi rezidenţilor, altele decât servicii de transport de pasageri sau de bunuri și care nu sunt aferente modurilor de transport de la pozițiile anterioare (maritim, aerian, rutier, feroviar sau fluvial de transport), de exemplu:

- Manipularea mărfurilor, încărcare/descărcare de containere, facturate separat de serviciile de transport;
- Înmagazinare şi depozitare;
- Împachetare şi reîmpachetare;
- Tractare, pilotaj, asistenţă trafic pentru mijloace de transport, neincluse în transportul de marfă;
- Servicii operaţionale de transport;
- Operaţiuni de salvare;
- Servicii aferente mai multor moduri de transport și care nu pot fi alocate individiual pe tipuri de transport.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

2. Servicii de asigurări

Cine raportează?

- Societăţile de asigurări rezidente;
- Alţi rezidenţi selectaţi în eşantion care datorează prime sau au dreptul de a primi despăgubiri din asigurări;

- Intermediarii prin care se decontează despăgubirile din asigurări între rezidenţi sau nerezidenţi sau intermediază plăţi de prime de asigurare între rezidenţi şi nerezidenţi (de exemplu: BROKERI DE ASIGURĂRI, BIROUL ASIGURĂTORILOR DE AUTOVEHICULE DIN ROMÂNIA ETC).

Entitățile raportoare vor calcula valoarea primelor și despăgubirilor de încasat și de plătit aferente perioadei de referință!

La cercetarea statistică STA-ITS **nu** se raportează valoarea primelor **încasate sau plătite efectiv**, respectiv valoarea despăgubirilor **încasate sau plătite efectiv** în perioada (luna de referință).

Pentru toate tipurile de asigurări, se raportează valoarea primelor și despăgubirilor aferente perioadei de referință (primele câștigate, respectiv despăgubirile datorate în luna de referință).

De exemplu, dacă o societate de asigurări primește 12000 lei primă de asigurare anuală de la o companie pentru asigurarea mijloacelor de transport, aceasta va raporta câte 1000 lei pentru fiecare lună de referință.

2.01 Prime de încasat de societăţi de asigurare rezidente de la nerezidenţi pentru asigurări de viaţă

Se va raporta valoarea totală a primelor de asigurare de încasat de la nerezidenţi, pentru asigurările de viaţă, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.02 Despăgubiri de plătit de societăţi de asigurare rezidente nerezidenţilor pentru asigurări de viaţă

Se va raporta valoarea totală a despăgubirilor de plătit pentru asigurările de viaţă ale nerezidenţilor, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.03 Prime de încasat de societăţi de asigurare rezidente de la nerezidenţi pentru asigurarea bunurilor transportate

Se va raporta valoarea totală a primelor de asigurare de încasat de la nerezidenţi, pentru asigurarea bunurilor transportate, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.04 Despăgubiri de plătit de societăţi de asigurare rezidente nerezidenţilor pentru asigurarea bunurilor transportate

Se va raporta valoarea totală a despăgubirilor de plătit pentru asigurarea bunurilor nerezidenţilor, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.05 Prime de încasat de societăţi de asigurare rezidente pentru acoperirea riscurilor financiare ale nerezidenţilor (garanţii de bună execuţie, garantarea creditelor etc.)

Se va raporta valoarea totală a primelor de asigurare de încasat de la nerezidenţi pentru acoperirea riscurilor financiare ale nerezidenţilor, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.06 Despăgubiri de plătit de societăţi de asigurare rezidente pentru acoperirea riscurilor financiare ale nerezidenţilor (garanţii de bună execuţie, garantarea creditelor etc.)

Se va raporta valoarea totală a despăgubirilor datorate pentru acoperirea riscurilor financiare ale nerezidenţilor, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.07 Prime de încasat de societăţi de asigurare rezidente de la nerezidenţi pentru alte tipuri de asigurări directe

Se va raporta valoarea totală a primelor de asigurare de încasat de la nerezidenţi pentru alte tipuri de asigurări directe, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări. Acestea se referă la:

- Prime pentru asigurări de sănătate sau accidente;
- Prime pentru asigurarea mijloacelor de transport;
- Prime pentru asigurări în caz de incendiu, cutremur, inundaţii şi alte deteriorari ale proprietăţii;
- Prime pentru asigurări împotriva pierderilor pecuniare;
- Prime pentru alte asigurări.

2.08 Despăgubiri de plătit de societăţi de asigurare rezidente nerezidenţilor pentru alte tipuri de asigurări directe

Se va raporta valoarea totală a despăgubirilor datorate pentru alte tipuri de asigurări directe ale nerezidenţilor, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări. Acestea se referă la:

- Despăgubiri din asigurări de sănătate sau accidente;
- Despăgubiri din asigurări ale mijloacelor de transport;
- Despăgubiri din asigurări în caz de incendiu, cutremur, inundaţii şi alte deteriorari ale proprietăţii;
- Despăgubiri din asigurări împotriva pierderilor pecuniare;
- Despăgubiri din alte asigurări.

2.09 Prime de încasat de societăţi de asigurare rezidente pentru reasigurări ale societăţilor de asigurare nerezidente

Se va raporta valoarea totală a primelor de asigurare de încasat de la nerezidenţi pentru reasigurările societăţilor de asigurare nerezidente, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.10 Despăgubiri de plătit de societăţi de asigurare rezidente pentru reasigurări ale societăţilor de asigurare nerezidente

Se va raporta valoarea totală a despăgubirilor de plătit pentru reasigurările societăţilor de asigurare nerezidente, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.11 Prime de plătit de societăţi de asigurare rezidente pentru reasigurări la societăţi de asigurare nerezidente

Se va raporta valoarea totală a primelor de plătit pentru reasigurările făcute la societăţile de asigurare nerezidente, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.12 Despăgubiri de încasat de societăţi de asigurare rezidente pentru reasigurări de la societăţi de asigurare nerezidente

Se va raporta valoarea totală a despăgubirilor de încasat pentru reasigurările făcute la societăţile de asigurare nerezidente, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.13 Servicii auxiliare ale societăţilor de asigurări (comisioane, consultanţă, evaluări neincluse în prime)

Se va raporta valoarea totală acestora pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

Acestea se referă la:

- Comisioanele agenţiilor, agenţilor şi brokerilor de asigurări;
- Servicii de consultanţă pentru asigurări;
- Servicii de evaluare a bunurilor;
- Calcularea primelor şi riscurilor de asigurare;
- Servicii administrative pentru intervenţii în cazul producerii evenimentelor asigurate;
- Servicii de actuariat şi managementul riscurilor din asigurări;
- Servicii de monitorizare şi reglementare a primelor şi despăgubirilor.

2.14 Prime de plătit de rezidenţi societăţilor de asigurare nerezidente pentru asigurări de viaţă

Se va raporta valoarea totală a primelor de plătit de rezidenţi pentru asigurările de viaţă făcute la nerezidenţi, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.15 Despăgubiri de încasat de rezidenţi de la societăţi de asigurare nerezidente pentru asigurări de viaţă

Se va raporta valoarea totală a despăgubirilor de încasat de rezidenţi pentru asigurările de viaţă făcute la nerezidenţi, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.16 Prime de plătit de rezidenţi societăţilor de asigurare nerezidente pentru asigurarea bunurilor transportate

Se va raporta valoarea totală a primelor de plătit de rezidenţi pentru asigurarea bunurilor transportate făcută la nerezidenţi, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.17 Despăgubiri de încasat de rezidenţi de la societăţi de asigurare nerezidente pentru asigurarea bunurilor transportate

Se va raporta valoarea totală a despăgubirilor de încasat de rezidenţi pentru asigurarea bunurilor transportate la societăţile de asigurare nerezidente, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.18 Prime de plătit de rezidenţi pentru acoperirea riscurilor financiare de către societăţi de asigurare nerezidente (garanţii de bună execuţie, garantarea creditelor etc.)

Se va raporta valoarea totală a primelor de sigurare de plătit de rezidenţi pentru acoperirea riscurilor financiare de către nerezidenţi, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.19 Despăgubiri de încasat de rezidenţi de la societăți de asigurare nerezidente pentru acoperirea riscurilor financiare (garanţii de bună execuţie, garantarea creditelor etc.)

Se va raporta valoarea totală a despăgubirilor din asigurări de încasat de rezidenţi, pentru acoperirea riscurilor financiare, de la nerezidenţi, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

2.20 Prime de plătit de rezidenţi societăţilor de asigurare nerezidente pentru alte tipuri de asigurări directe

Se va raporta valoarea totală a primelor de asigurare de plătit de rezidenţi, pentru alte tipuri de asigurări directe, către nerezidenţi, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări. Acestea se referă la:

- Prime pentru asigurări de sănătate sau accidente;
- Prime pentru asigurări ale mijloacelor de transport;
- Prime pentru asigurări în caz de incendiu, cutremur, inundaţii şi alte deteriorari ale proprietăţii;
- Prime pentru asigurări împotriva pierderilor pecuniare;
- Prime pentru alte asigurări.

2.21 Despăgubiri de încasat de rezidenţi de la societăţi de asigurare nerezidente pentru alte tipuri de asigurări directe

Se va raporta valoarea totală a despăgubirilor de încasat de rezidenţi, pentru alte tipuri de asigurări directe, de la nerezidenţi, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări. Acestea se referă la:

- Despăgubiri din asigurări de sănătate sau accidente;
- Despăgubiri din asigurări ale mijloacelor de transport;
- Despăgubiri din asigurări în caz de incendiu, cutremur, inundaţii şi alte deteriorari ale proprietăţii;
- Despăgubiri din asigurări împotriva pierderilor pecuniare;
- Despăgubiri din alte asigurări.

2.22 Servicii auxiliare de plătit societăţilor de asigurare nerezidente (comisioane, consultanţă, evaluări neincluse în prime)

Se va raporta valoarea totală acestora pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

Acestea se referă la:

- Comisioanele agenţiilor, agenţilor şi brokerilor de asigurări;
- Servicii de consultanţă pentru asigurări;
- Servicii de evaluare a bunurilor;
- Calcularea primelor şi riscurilor de asigurare;
- Servicii administrative pentru intervenţii în cazul producerii evenimentelor asigurate;
- Servicii de actuariat şi managementul riscurilor din asigurări;
- Servicii de monitorizare şi reglementare a primelor şi despăgubirilor.

3. Servicii ale fondurilor de pensii

Cum se calculează valoarea contribuțiilor și drepturilor de pensii de încasat și de plătit?

La cercetarea statistică STA-ITS **nu** se raportează valoarea contribuțiilor **încasate sau plătite efectiv**, respectiv valoarea drepturilor de pensii **încasate sau plătite efectiv** în perioada (luna de referință).

Se vor raporta valorile contribuțiilor și drepturilor de pensii datorate, aferente lunii de referință.

3.01 Contribuţii de încasat de fonduri de pensii rezidente de la nerezidenţi

Se va raporta valoarea totală contribuţiilor de încasat de fondurile de pensii rezidente de la nerezidenţi, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

3.02 Drepturi de pensii de plătit nerezidenţilor de fondurile de pensii rezidente

Se va raporta valoarea totală drepturilor de pensii de plătit nerezidenţilor de către fondurile de pensii rezidente, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

3.03 Contribuţii de plătit de rezidenţi la fonduri de pensii nerezidente

Se va raporta valoarea totală contribuţiilor de plătit de rezidenţi fondurilor de pensii nerezidente, pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

3.04 Servicii auxiliare ale fondurilor de pensii (comisioane, consultanţă neincluse în contribuţii)

Se va raporta valoarea totală a acestora (de încasat sau de primit) pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

Astfel de servicii pot fi:

- Servicii de consultanţă aferente fondurilor de pensii;
- Alte comisioane aferente fondurilor de pensii.

4. Servicii de construcţii

4.01 Servicii de construcţii prestate de companii rezidente în străinatate

Valoarea totală a lucrărilor de construcţii cu durata de execuție mai mică de 1 an, efectuate de rezidenţi se înregistrează ca export de servicii de construcţii, iar valoarea bunurilor şi serviciilor achiziţionate de rezidenţi din economia gazdă se înregistrează ca import de servicii de construcţii. Se înregistrează pe bază brută crearea, renovarea, repararea sau extinderea clădirilor, amenajărilor de natură tehnică sau altor categorii (inclusiv drumuri, poduri, baraje, etc). Sunt incluse activitatea de instalare a echipamentelor de construcții și de pregătire a șantierului. Sunt incluse servicii de construcții generale, precum și servicii specializate precum zugrăvire, vopsirea, montare instalații sanitare, demolări etc.

Sunt cuprinse:

- Lucrări de organizare a şantierelor aflate în străinătate;
- Lucrări de construcţii noi în străinătate;
- Lucrări de construcţii hidrotehnice în străinătate;
- Lucrări de construcţii pentru transportul prin conducte şi cabluri;
- Lucrări de construcţii de autostrăzi, şosele s.a. asemenea lucrări, în străinătate;
- Lucrări de reparaţii şi întreţinere a construcţiilor aflate în străinătate;
- Lucrări de transformări şi consolidări de clădiri, precum şi construcţii de geniu civil aflate în străinătate;
- Lucrări de instalaţii şi izolaţii la construcţiile aflate în străinătate;
- Lucrări de finisare a construcţiilor aflate în străinătate;
- Servicii de închiriere a utilajelor de construcţii şi demolare, cu personal aferent, utilizate pentru construcţii în străinătate;
- Diverse plăţi de bunuri și servicii în economia gazdă a construcţiei;
- Servicii de construcţii efectuate de rezidenţi în România, dar în beneficiul misiunilor diplomatice (ambasade, consulate) ale altor state, misiunilor militare nerezidente sau organizațiilor internaționale, precum și valoarea clădirilor achiziționate de acestea. Misiunile diplomatice ale altor state, bazele militare, organizațiile internaționale prezente pe teritoriul României sunt considerate entități nerezidente (conform art. 2 lit. b) din Regulamentul BNR nr. 4/2014 privind raportarea de date şi informaţii statistice la Banca Naţională a României, cu modificările şi completările ulterioare).

Lucrările de construcție cu durata de execuție mai mare sau egală cu 1 an nu fac obiectul raportării la cercetarea statistică ITS (intră în categoria investițiilor directe).

Valoarea serviciilor de construcţii se va raporta progresiv, în etape, pe măsura realizării proiectului (pentru perioada în care serviciile sunt efectiv prestate), nu în funcție de perioada efectuării plăților (plățile pot fi efectuate în avans sau cu întârziere).

Se va raporta valoarea totală a acestora, pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

4.02 Servicii de construcţii prestate de companii nerezidente în România

Valoarea totală a lucrărilor de construcţii cu durata de execuție mai mică de 1 an, efectuate de nerezidenţi se înregistrează ca import de servicii de construcţii, iar valoarea bunurilor şi serviciilor achiziţionate de nerezidenţi din România pentru efectuarea lucrării se înregistrează ca export de servicii de construcţii. Se înregistrează pe bază brută crearea, renovarea, repararea sau extinderea cladirilor amenajărilor de natură tehnică sau altor categorii (inclusiv drumuri, poduri, baraje, etc). Sunt incluse activitatea de instalare a echipamentelor de construcții și de pregătire a șantierului. Sunt incluse servicii de construcții generale, precum și servicii specializate precum vopsirea, instalațiile sanitare, demolările etc.

Sunt cuprinse:

- Lucrări de organizare a şantierelor de construcţii;
- Lucrări de organizare a şantierelor;
- Lucrări de construcţii noi;
- Lucrări de construcţii efectuate de nerezidenţi pentru transportul prin conducte şi cabluri;
- Lucrări de construcţii de autostrăzi, şosele s.a. asemenea lucrări, efectuate de nerezidenţi în România;
- Servicii de închiriere a utilajelor de construcţii şi demolare, cu personal aferent, utilizate în construcţii;
- Lucrări de reparaţii şi întreţinere a construcţiilor;
- Lucrări de transformări şi consolidări de clădiri şi construcţii de geniu;
- Lucrări de instalaţii şi izolaţii la construcţii;
- Lucrări de finisare a construcţiilor;
- Servicii de închiriere a utilajelor, altele decât cele pentru demolare, cu personal aferent, utilizate în construcţii în România;
- Servicii de construcţii efectuate de nerezidenţi în străinătate, dar în beneficiul misiunilor diplomatice (ambasade, consulate) sau misiunilor militare ale României, precum și valoarea clădirilor achiziționate de acestea. Misiunile diplomatice și bazele militare ale României prezente pe teritoriul sltor state sunt considerate entități rezidente (conform art. 2 lit. a) din Regulamentul BNR nr. 4/2014 privind raportarea de date şi informaţii statistice la Banca Naţională a României, cu modificările şi completările ulterioare).

Lucrările de construcție cu durata de execuție mai mare sau egală cu 1 an nu fac obiectul raportării la cercetarea statistică ITS (intră în categoria investițiilor directe).

Valoarea serviciilor de construcții se va raporta progresiv, în etape, pe măsura realizării proiectului (pentru perioada în care serviciile sunt efectiv prestate), nu în funcție de perioada efectuării plăților (plățile pot fi efectuate în avans sau cu întârziere).

Se va raporta valoarea totală a acestora, pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

5. Servicii de comunicaţii

5.01 Servicii poştale

Se referă la servicii aferente ridicării, transportului şi livrării scrisorilor, ziarelor, revistelor, cărţilor, coletelor şi altor asemenea.

Se includ

- Activităţi comerciale specifice oficiilor poştale (vânzări de timbre, mandate poștale şi altele);
- Închirierea cutiilor poştale, post-restant;
- Servicii poştale nedistribuite;
- Servicii poștale prestate de companii specializate;
- Livrări exprese şi door-to-door;
- Livrări la perioade de timp stabilite;
- Ridicări la cerere;
- Serviciile poștale care fac obiectul unor acorduri internaționale sau unor contracte între operatori economici din economiii diferite, servicii de retransmitere poştală (spre o ţară unde taxele poştale sunt mai mici).

Se exclud

- Serviciile financiare prestate de oficiile poştale (se raportează la poziția *Servicii financiare*);
- Servicii de pregătire a scrisorilor (pachetelor) acestea se raportează la *Alte servicii pentru afaceri, neincluse în altă parte*;
- Servicii aferente sistemelor de telecomunicații poștale, se raportează la poziția *Servicii de telecomunicații;*
- Contracte pentru transportul internaţional al poştei încheiate de oficiile poştale şi companiile de curierat şi prestate de companiile de transport (servicii de transport bunuri).

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

5.02 Servicii de curierat

Se referă la servicii aferente expedierii/deplasării coletelor.

Se includ

- Servicii de curierat prestate de companii specializate;
- Livrări exprese şi door-to-door;
- Livrări la perioade de timp stabilite;
- Ridicări la cerere.

Se exclud

- Servicii de pregătire a pachetelor, acestea se includ la *Alte servicii pentru afaceri, neincluse în altă parte*;
- Depozitarea bunurilor şi serviciile asociate cu aceasta (incluse la alte servicii de transport);
- Transportul internaţional al coletelor prestat de companiile de transport pentru companiile de curierat (servicii de transport de bunuri).

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

5.03 Servicii de telecomunicaţii

Se referă la serviciile de transmisie a imaginii, a sunetelor, precum şi a altor informaţii utilizând diverse mijloace de comunicaţii prin cablu, satelit, telefon, telex, telegrame, poșta electronică, radio, TV sau alte mijloace electronice, cum ar fi:

- Servicii de telefonie fixă şi servicii de întreţinere a reţelei specifice;
- Servicii de telefonie și comunicații mobile;
- Servicii de telex şi de întreţinere a reţelei;
- Servicii de telegraf şi de întreţinere a reţelei;
- Servicii de transmisie şi întreţinere a reţelei radio şi televiziune prin cablu;
- Servicii de transmisie prin satelit;
- Servicii de poştă electronică;
- Servicii de fax;
- Servicii pentru nodurile de comunicaţii prin internet şi de acces online, inclusiv furnizarea de acces la internet;
- Servicii de reţele de afaceri specializate;
- Servicii de teleconferinţă și suport;
- Servicii de acces permanent, inclusiv furnizare acces internet;
- Servicii de întreţinere a mijloacelor de telecomunicaţii.

Se exclud

- Valoarea informațiilor transmise;
- Servicii de instalare pentru echipamentul reţelelor telefonice (se includ la *Servicii de construcţii*);
- Servicii pentru baze de date şi pentru calculatoare, în scopul accesării şi manipulării datelor furnizate de către serverele de baze de date (se includ la *Alte servicii informatice*).

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

6. Servicii de turism

Exportul de servicii turistice = contravaloarea serviciilor turistice prestate cetăţenilor nerezidenţi atât pe teritoriul României, cât şi în afara teritoriului României. Includem aici şi turismul de business, turismul de tip MICE - cursuri, întâlniri de afaceri, conferinţe, evenimente etc.

Importul de servicii turistice = contravaloarea serviciilor turistice prestate cetăţenilor români în afara teritoriului României. Includem aici şi turismul de business, turismul de tip MICE - cursuri, întâlniri de afaceri, conferinţe, evenimente etc.

a. Sfera de cuprindere a serviciilor turistice internaţionale

Sunt considerate servicii turistice:

- Serviciile de cazare;
- Serviciile de catering (servire a mesei);
- Serviciile de transport local (indiferent de mijlocul de transport);
- Serviciile de turism cultural, divertisment, organizarea de excursii;
- Bunurile şi serviciile achiziţionate de turişti / călători pe perioada sejurului (ex. suveniruri, servicii de furnizare internet la hotel etc.);
- Serviciile medicale şi serviciile educaţionale care presupun deplasarea clienţilor (pacienţi, cursanţi) din ţara de origine în ţara în care sunt prestate serviciile.

Serviciile de transport internaţional nu fac parte din categoria serviciilor turistice!

Se vor raporta ca ***servicii de transport de pasageri*** în formularul ITS la poziţiile corespunzătoare în funcţie de natura transportului: auto, aerian, feroviar etc, respectiv:

- situaţiile în care turiştii români călătoresc cu companii de transport nerezidente;

Nu se vor raporta:

- situaţiile în care turiştii români călătoresc cu companii de transport rezidente;
- situaţiile în care turiştii străini călătoresc cu companii de transport nerezidente.
- situaţiile în care turiştii străini călătoresc cu companii de transport rezidente

(raportate de companiile de transport rezidente), pentru a evita dublarea datelor raportate!

La poziția Servicii de turism vor raporta date**:**

- **ER care care au diviziunea CAEN Rev. 2 = 79 (și anume codul CAEN = 79xy), precum și cu excepția ER care efectuează decontări internaționale de servicii de asigurări de sănătate. Aceste ER vor raporta în continuare date statistice privind serviciile turistice medicale aferente celor 3 subcomponente:**

  6.01. Servicii de turism prestate/organizate pentru nerezidenți (sume de încasat)

  6.02. Servicii de turism prestate/organizate pentru rezidenți sau pentru nerezidenți care călătoresc în altă țară decât România (sume de plătit)

  6.03. Călătorii în străinatate în interes de serviciu (de afaceri).

- **ER care au diviziunea CAEN Rev. 2 = 85, 86 sau 87 (și anume codul CAEN = 85xy, 86xy sau 87xy). Aceste ER vor raporta în continuare date statistice privind serviciile turistice aferente subcomponentei:**

  6.01. Servicii de turism prestate/organizate pentru nerezidenți (sume de încasat).

ER care au diviziuni/clase CAEN diferite de cele menționate mai sus, nu vor raporta date la pozițiile 6.01, 6.02, 6.03 (Servicii de turism).

b. Formularul

Formularul cercetării statistice ITS cuprinde trei poziţii prin care sunt colectate datele privind serviciile de turism internaţional:

6.01 Servicii de turism prestate / organizate pentru nerezidenţi (sume de încasat)

- Incoming / Export de servicii

Se referă la totalitatea încasărilor agenţiilor şi altor operatori de turism rezidenţi pentru serviciile de turism prestate nerezidenţilor care călătoresc în România sau în altă ţară. Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

Se includ:

- Serviciile de turism (cazare, servirea mesei, divertisment, transport local etc.) prestate de hoteluri sau alte unităţi rezidente în beneficiul nerezidenţilor;
- Servicii de sănătate*, în situaţia în care pacienţii nerezidenţi se deplasează* în România;
- Servicii educaţionale*, în situaţia în care cursanţii nerezidenţi se deplasează* în România.

6.02 Servicii de turism prestate / organizate pentru rezidenţi sau pentru nerezidenţi care călătoresc în altă ţară decât România (sume de plătit)

- Outgoing / Import de servicii

Se referă la totalitatea plăţilor aferente serviciilor de turism efectuate de rezidenţii care călătoresc în străinătate, precum şi serviciile achiziţionate de la nerezidenţi în scopul vânzării

altor nerezidenţi (de exemplu o agenţie de turism rezidentă cumpără servicii turistice din Grecia pentru a le revinde unor clienţi din Franţa). Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

Se includ:

- Serviciile de turism (cazare, servirea mesei, divertisment, transport local etc.) prestate de hoteluri sau alte unităţi nerezidente în beneficiul rezidenţilor.
- Servicii de sănătate*, în situaţia în care pacienţii rezidenţi se deplasează* în economia prestatorului de servicii de sănătate (spitale, policlinici, sanatorii, laboratoare medicale).
- Servicii educaţionale*, în situaţia în care cursanţii rezidenţi se deplasează* în economia prestatorului de servicii educaţionale.

La poziţiile 6.01 şi 6.02 se vor raporta tranzacţiile privind **turismul particular.**

Aceste poziţii includ şi serviciile medicale şi educaţionale particulare.

6.03 Călătorii în străinătate în interes de serviciu (de afaceri)

Se referă la totalitatea încasărilor sau plăţilor efectuate de rezidenţi, aferente călătoriilor în străinătate în interes de serviciu, respectiv de către nerezidenţii care călătoresc în România în interes de serviciu.

Agenţiile de turism (operatorii de turism) rezidente vor raporta ***şi*** călătoriile în interes de serviciu ale propriilor anagajaţi (cazare, diurnă, transport local etc.).

Se vor completa cu date numai deplasările oficiale care au o durată de maxim un an.

Acestea includ:

- Valoarea rezervărilor realizate de agențiile de turism la cererea unităților publice sau private rezidente, în vederea deplasării personalului acestor instituții în strainătate în interes de afaceri sau de serviciu, cu excepția transportului internațional;

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

c. Cine raportează datele privind serviciile turistice internaţionale?

ER care care au diviziunea CAEN Rev. 2 = 79 (și anume codul CAEN = 79xy), precum și ER care efectuează decontări internaționale privind serviciile medicale (turistice). Aceste ER vor raporta în continuare date statistice privind serviciile turistice aferente celor 3 subcomponente:

6.01. Servicii de turism prestate/organizate pentru nerezidenți (sume de încasat);

6.02. Servicii de turism prestate/organizate pentru rezidenți sau pentru nerezidenți care călătoresc în altă țară decât România (sume de plătit);

6.03. Călătorii în străinatate în interes de serviciu (de afaceri).

Principiul de bază: raportează unitatea care derulează tranzacţii directe cu un nerezident / nerezidenţi.

Unitatea care cumpără servicii de la nerezidenţi (touroperator, agenţie de turism) va raporta:

- **import de servicii la valoarea de cumpărare (nu include comisionul pe care îl percepe când revând serviciile sau pachetele de servicii);**
- **export de servicii turistice, în cazul revânzării către un nerezident (client final sau agenţie de turism) la valoarea de vânzare a acestora (inclusiv comisioanele percepute).**

Agenţia de turism care cumpără servicii de la o altă unitate rezidentă:

- **export de servicii, în cazul în care vinde servicii sau pachete de servicii către un nerezident (client final sau agenţie de turism) la valoarea de vânzare a acestora (inclusiv comisioanele percepute).**

ER care au diviziunea CAEN Rev. 2 = 85, 86 sau 87 (şi anume codul CAEN = 85xy, 86xy sau 87xy). Aceste ER vor raporta în continuare date statistice privind serviciile turistice aferente subcomponentei:

6.01. Servicii de turism prestate/organizate pentru nerezidenți (sume de încasat).

d. Ţara partenerului nerezident

La cercetarea statistică ITS se va raporta doar valoarea serviciilor turistice care implică o ***relaţie rezident – nerezident*** (exportul şi importul de servicii turistice).

În ceea ce priveşte **exportul** de servicii turistice, se completează ţara de rezidenţă a turistului/ călătorului nerezident care călătoreşte în România.

În ceea ce priveşte **importul** de servicii turistice, se completează ţara de destinaţie a turistului/ călătorului rezident, respectiv ţara unde sunt prestate serviciile turistice.

Cum se stabileşte ţara de rezidenţă a turiştilor / călătorilor?

În măsura în care este posibil, informaţia cu privire la rezidenţa turiştilor se va înregistra în momentul cumpărării / vânzării pachetelor turistice şi va fi păstrată până în ultima fază a procesului de agregare a datelor.

În situaţia în care nu există în evidenţele proprii informaţii exacte privind rezidenţa turiştilor, se vor urma convenţii de pregătire şi raportare a datelor statistice, astfel:

Convenţii de estimare a ţării de rezidenţă

- Clienţii care prezintă un act de identitate românesc (carte de identitate, paşaport, CNP) sunt consideraţi turişti/ călători rezidenţi;
- Clienţii care **nu prezintă** un **act de identitate românesc** vor fi consideraţi **turiști nerezidenţi**, iar rezidenţa acestora va fi stabilită în funcţie de ţara din care vin turiştii;
- În cazul în care se prezintă un singur client care cumpără pachete turistice pentru un grup de persoane (**turist titular**), **rezidenţa** persoanelor din cadrul grupului va fi asimilată cu cea a **turistului titular.**

e. Data raportării tranzacţiilor

Datele se vor raporta în conformitate cu perioada sejurului, respectiv perioada în care turistul / călătorul se deplasează, nu perioada în care au fost cumpărate sau vândute serviciile (pachetele de servicii).

Se va raporta şi contravaloarea serviciilor a căror prestare **începe în trimestrul de referinţă şi se termină în trimestrul următor.**

f. Ce alte tipuri de servicii vor raporta agenţiile de turism (operatori de turism, companii hoteliere) rezidente?

- Orice alt tip de serviciu în relaţia cu nerezidenţii, de ex: servicii informatice (cumpărare de programe IT), servicii juridice, servicii de contabilitate, servicii de marketing (taxa de participare la un târg internaţional) etc;
- transferurile nerambursabile în relaţia cu nerezidenţii (tranzacţii fară contraprestaţie economică, de exemplu: sponsorizări, donaţii, taxe, subvenţii).

7. Servicii financiare

7.01 Servicii financiare

În această categorie se includ toate serviciile de consultanță și intermediere financiară precum şi cele legate de acestea, prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau de nerezidenţi rezidenţilor cum ar fi:

- Comisioane pentru creditare;
- Comisioane pentru constituire depozite;
- Comisioane pentru administararea conturilor bancare;

- Comisioane pentru leasing financiar;
- Comisioane pentru factoring;
- Comisioane pentru acreditive, pentru linii de credit;
- Comisioane pentru tranzacţii cu derivate financiare (inclusiv contracte futures);
- Comisioane pentru subscrierea, plasamentul emisiunilor şi răscumpararea titlurilor de valoare;
- Comisioane aferente plăţilor de dobânzi sau dividende la titlurile de valoare;
- Comisioane pentru compensarea plăţilor;
- Comisioane specifice cardurilor de credit;
- Comisioane pentru tranzacţiile de schimb valutar;
- Comisioane pentru transfer bancar;
- Comisioane aferente diverselor decontări;
- Comisioane la credite ipotecare şi neipotecare;
- Comisioane aferente serviciilor de achiziţie şi preluări;
- Comisioane pentru administrarea capitalului şi a corporaţiilor financiare;
- Comisioane ale dealerilor (inclusiv formatorilor de piață);
- Servicii operaționale și de reglementare a piețelor financiare;
- Taxe aferente serviciilor de administrare a pieţelor financiare;
- Taxe aferente serviciilor de acordare a rating-ului pentru credite;
- Taxe aferente serviciilor de consiliere financiară;
- Taxe aferente serviciilor de custodie pentru active financiare sau lingouri;
- Taxe pentru garanții “one-off”, taxe și penalități pentru plăți în avans sau plăți cu întârziere;
- Taxe explicite sau implicite aferente serviciilor de administrare sau gestionare a activelor financiare (inclusiv ale de holdingurilor, fondurilor mutuale, entităților cu scop special).

Se exclud

- Leasingul financiar (valoarea bunurilor achiziţionate sau vândute);
- Dividendele acumulate;
- Asigurările de viaţă sau serviciile aferente fondurilor de pensii;
- Alte servicii de asigurări;
- Servicii de consultanţă non-financiară prestate de bănci;
- Câştigurile sau pierderile provenite din tranzacţiile cu derivate financiare.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

8. Servicii informatice şi de media

8.01 Comercializarea programelor informatice (vânzare/cumpărare software, livrare programe special dezvoltate pentru clienţi, licenţe) Acestea se referă la:

- Vânzarea/cumpărarea de programe special dezvoltate pentru clienţi (indiferent de modul de livrare), precum şi licenţele de utilizare a acestor programe (utilizate în producţie, jocuri pe calculator etc.);
- Documentarea, dezvoltarea, producerea şi livrarea programelor, inclusiv sisteme de operare dezvoltate la cerere pentru clienţi;
- Programe standard (produse la scară largă) livrate electronic (ex: descărcate online), indiferent dacă licența se plătește periodic sau o singură dată;
- Licenţe pentru folosirea unor programe standard livrate pe suport fizic care presupun o taxă periodică de actualizare a licenţei (ex: programele de tip antivirus);
- Vânzarea/cumpărarea de drepturi de proprietate asupra unor programe şi aplicaţii.

Se exclud

- Vânzarea/cumpărarea de programe standard (produse la scară largă), livrate pe suport fizic, cu licenţe care nu au o dată de expirare (acestea se includ la bunuri şi nu la servicii informatice, nu fac obiectul raportării la STA-ITS);
- Licenţele care dau drept de a reproduce şi distribui programele informatice.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

8.02 Alte servicii informatice (consultanţă privind componente hardware, programe informatice, întreţinere şi reparaţii calculatoare şi sisteme informatice etc.)

Se referă la servicii de procesare date, analiză, proiectare software şi hardware ce au loc între rezidenţi şi nerezidenţi, cum ar fi:

- Servicii de consultanţă hardware și software şi implementare, instalare;
- Servicii de întreţinere şi reparaţii pentru calculatoare şi echipamente periferice;
- Servicii de refacere a sistemelor informatice;
- Servicii de recuperări de date;
- Servicii de consultanță și asistenţă pentru gestionarea resurselor informatice;
- Analiza, proiectarea şi realizarea sistemelor informatice, inclusiv proiectarea și dezvoltarea de pagini web, inclusiv serviciile de consultanță aferentă;
- Servicii de întreţinere a sistemelor informatice și alte servicii de suport;
- Servicii de instruire a personalului, ca parte a activităţii de consultanţă în domeniul informatic;

- Servicii de procesare date, consultanță și asistență aferentă gestionării resurselor informatice;
- Servicii pentru găzduire pagini web;
- Servicii de gestionare a facilităţilor informatice;
- Drepturi de acces la ziare şi periodice în varianta electronică.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

Se exclud

- Cursuri de pregătire informatică standardizate (care nu sunt dezvoltate la cerere pentru un anumit client), acestea se raportează la poziția *Servicii educaționale*;
- Închirierea de calculatoare fără operator (acestea reprezintă *Leasing operațional*);
- Licenţe pentru reproducerea şi/sau distribuţia programelor informatice, se raporteză la poziția aferentă, în chestionarul STA-ITS;
- Licențele pentru drept de utilizare permanentă, fără drept de reproducere sau distribuire, a programelor informatice standard furnizate pe suport fizic (nu fac obiectul raportării la STA-ITS).

8.03 Servicii aferente agenţiilor de presă (scrisă, audio, video şi altele)

Acestea se referă la:

- Furnizarea de ştiri, fotografii, articole către mijloacele de informare în masă;
- Drepturi de difuzare a emisiunilor TV și a evenimentelor sportive si culturale;
- Cumpărări sau vânzări de informaţii în exclusivitate;
- Drepturi de autor pentru utilizarea ştirilor;
- Drepturi cuvenite jurnaliştilor sau fotografilor ce lucrează pe cont propriu.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

8.04 Alte servicii informaţionale (proiectare baze de date, stocare şi diseminare date, căutare web, abonamente la publicații on-line etc.)

Acestea pot include:

- Servicii de proiectare baze de date;
- Servicii de stocare date;
- Servicii de diseminare date şi baze de date (inclusive directoare și liste de distribuție), atât on-line cat şi pe suport magnetic, optic sau hârtie;
- Servicii de căutare pe web (motoare de căutare pe internet);

- Abonamente directe individuale la publicaţiile periodice, primite prin poştă, transmitere electronică sau alte mijloace;
- Abonamente la bazele de date ale publicaţiilor periodice;
- Acces on-line la baze de date ale agenţiilor de ştiri;
- Descărcarea de aplicații, altele decât produse informatice sau audiovizuale;
- Servicii de administrare a sistemelor de telecomunicații și poștale;
- Serviciile bibliotecilor şi arhivelor.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

9. Patente, taxe de licenţă şi alte drepturi de autor

9.01 Francize şi taxe de licenţă pentru utilizarea mărcilor înregistrate

Acestea pot include:

- Taxe de licență, francize și a alte tranzacții pentru utilizarea activelor de marketing (logo, domenii de internet, mărci de comerț etc), inclusiv venitul cuvenit proprietarului acestor active;
- Taxe pentru sponsorizarea de evenimente, dacă această taxă este aferentă utilizării unui logo sau a unei mărci de comerț.

Se va raporta valoarea acestora pe fiecare țară în parte, precum și pe total.

Sunt excluse

- Vânzarea/cumpărarea de francize şi mărci, tranzacţii care presupun transferul de proprietate, precum şi a tuturor drepturilor şi obligaţiilor cu privire la acestea (se includ la *Achiziţii / vânzări de active nefinanciare intangibile (mărci de comerț, certificate de emisie de CO2, transfer sportivi etc.))*.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

9.02 Licenţe pentru utilizarea rezultatelor cercetării/dezvoltării

Acestea cuprind taxele şi alte cheltuieli aferente drepturilor de utilizare a rezultatelor cercetării/dezvoltării: brevete de invenție, mărci, drepturi de autor (aferente operelor literare, înregistrărilor audio, filmelor, programelor informatice), procese, proiecte şi creaţii industriale, secrete de comerţ.

Se exclud

- Vânzarea/cumpărarea rezultatelor cercetării/dezvoltării, tranzacţii care presupun transferul de proprietate, precum şi a tuturor drepturilor şi obligaţiilor cu privire la acestea (reprezintă *Servicii de cercetare şi dezvoltare*).

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

9.03 Licenţe pentru reproducerea şi/sau distribuţia programelor informatice

Se includ

- Taxe de licenţă şi alte cheltuieli aferente drepturilor de a reproduce şi/sau distribui programe pentru calculator;
- Taxele plătite de producători de echipamente electronice pentru a încărca programe informatice pe sistemele (de. ex. calculatoare) pe care le produc.

Se exclud

- Vânzarea/cumpărarea aplicaţiilor informatice, tranzacţii care presupun transferul de proprietate, precum şi a tuturor drepturilor şi obligaţiilor cu privire la acestea (se raportează la poziţia *Comercializarea programelor informatice*);
- Licenţe de utilizare personală sau în afaceri, fără drept de a reproduce sau distribui aplicaţiile informatice (acestea se raportează la poziţia *Comercializarea programelor informatice*);
- Aplicații informatice standard, furnizate electronic (inclusiv aplicații pentru telefoanele mobile), pentru care se plătește o taxă periodică; acestea se raportează la poziția *Comercializarea programelor informatice;*
- Programele informatice furnizate pe suport fizic cu drept de utilizare permanentă (acestea nu fac obiectul raportării la STA-ITS).

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

9.04 Licenţe pentru reproducerea şi/sau distribuţia produselor audiovizuale (filme, emisiuni radio, spectacole în direct etc.)

Acesta se referă la:

- Închirieri audio-video;
- Drepturi de distribuţie a programelor cinematografice şi de televiziune;
- Drepturi de distribuţie a programelor radio;
- Drepturi de redistribuție/redifuzare a înregistrărilor muzicale, prestațiilor atristice *live*;
- Drepturi de redifuzare a transmisiilor televizate, prin cablu sau satelit a evenimentelor sportive si culturale şi altele asemenea;
- Drepturi de distribuţie pentru jocuri video descărcate de pe internet;
- Sumele primite de artişti (retribuţii) pentru difuzarea produselor audio-vizuale (melodii, filme etc.) asupra cărora au drept de autor.

Se exclud

- Vânzarea/cumpărarea produselor audiovizuale, tranzacţii care presupun transferul de proprietate, precum şi a tuturor drepturilor şi obligaţiilor cu privire la acestea (sunt servicii audio-vizuale);
- Licenţe de utilizare personală sau în afaceri, fară drept de a reproduce sau distribui produsele audio-vizuale (se raportează la poziția *Servicii audio-vizuale*);
- Produsele audio-vizuale standard, descărcate electronic, pentru care se plătește o taxă periodică (se raportează la poziția *Servicii audio-vizuale*);
- Produsele audio-vizuale furnizate pe suport fizic cu drept de utilizare permanentă (nu fac obiectul raportării la STA-ITS).

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

9.05 Alte drepturi (patente şi taxe de licenţă)

Sunt incluse licenţele pentru reproducerea şi/sau distribuţia altor forme ale proprietăţi intelectuale, taxe pentru reproducerea şi distribuţia autorizată a operelor sau produselor originale ale autorilor (de exemplu drepturi de traducere), pictorilor, sculptorilor, etc.
Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

10. Servicii de cercetare și dezvoltare

Se referă la servicii personalizate sau nepersonalizate de cercetare şi dezvoltare, standard sau furnizate la cerere, prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor din sfera cercetării fundamentale, cercetării aplicate, dezvoltării experimentale a unor noi produse şi procese, în domeniul ştiinţelor exacte sau sociale, indiferent dacă produsele rezultate sunt destinate sau nu pieţei.

10.01 Cercetare sistematică pentru dezvoltarea de noi produse, procese, tehnologii etc.

Acestea pot include:

- Cercetarea comercială legată de electronice, produse farmaceutice, biotehnologie;
- Cercetare şi dezvoltare în fizică;
- Cercetare şi dezvoltare în matematică şi informatică;
- Cercetare şi dezvoltare în chimie şi biologie;
- Cercetare şi dezvoltare în tehnologie şi inginerie;
- Cercetare şi dezvoltare în agricultură;
- Cercetare şi dezvoltare în medicină şi farmacie;
- Cercetare şi dezvoltare în sociologie, psihologie şi filozofie;
- Cercetare şi dezvoltare în economie;

- Cercetare şi dezvoltare în alte ştiinţe;
- Cercetare interdisciplinară.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

10.02 Achiziția/vânzarea rezultatelor cercetării și dezvoltării (brevete, drepturi de autor, tehnologii, procese etc.)

Acestea includ tranzacțiile de cumpărare, vânzare sau cedare a rezultatelor activității de cercetare și dezvoltare (brevete de invenție, drepturi de autor, procese și tehnologii agricole sau industriale) presupunând transferul drepturilor de proprietate asupra acestora.

Sunt excluse

- Licenţele pentru utilizarea rezultatelor activităţii de cercetare /dezvoltare.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

10.03 Alte servicii de cercetare și dezvoltare

Acestea pot include: studii de fezabilitate, servicii de testare, standardizare etc. în procesul cercetării și dezvoltării.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

Sunt excluse

- Serviciile tehnice şi consultanţa (acestea reprezintă *Servicii tehnice* sau *Servicii de consultanţă managerială şi de afaceri*).

11. Servicii de afaceri

11.01 Servicii juridice

Se referă la servicii juridice prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor cum ar fi:

- Consultanţă juridică şi servicii de reprezentare în procese penale, civile şi administrative;
- Consultanţă juridică şi servicii de reprezentare în proceduri judiciare şi alte domenii juridice;
- Consultanţă juridică şi servicii de reprezentare în proceduri statutare;
- Consultanţă în elaborarea documentelor şi instrumentelor juridice;
- Servicii de arbitraj şi de conciliere juridică;
- Consultanţă de autentificare sau certificare notarială;
- Servicii juridice auxiliare.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

11.02 Servicii de consultanţa contabilă, fiscală şi de audit

Se referă la servicii de consultanţă contabilă, fiscală şi de audit prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor cum ar fi:

- Expertiză contabilă;
- Contabilitate comercială pentru firme;
- Consultanţă şi planificare fiscală;
- Întocmirea bilanţurilor financiare şi a documentelor fiscale;
- Audit financiar.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

11.03 Servicii de consultanță managerială, profesională și pentru afaceri

Se referă la servicii de consultanţă managerială şi de afaceri prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor, cum ar fi:

- Consultanţă în domeniul financiar, acordată de companii, cu excepția consultanței financiare acordată de bănci;
- Consultanţă în managementul resurselor umane;
- Consultanţă în producţie;
- Consultanţă în domeniul relaţiilor publice;
- Consultanţă în domeniul gestiunii comerciale;
- Consultanță acordată de bănci, în alte domenii decât cel financiar;
- Asistenţă tehnică în diferite domenii de activitate.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

11.04 Servicii de publicitate, marketing şi de sondare a opiniei publice

Se referă la servicii de publicitate, marketing şi de sondare a opiniei publice prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor, cum ar fi:

- Proiectare şi realizare de produse publicitare;
- Cumpărări de spaţii publicitare;
- Servicii pentru organizare de târguri şi expoziţii;
- Marketing şi alte studii de piaţă;
- Studii de sondare a opiniei publice;
- Servicii pentru promovarea produselor;
- Servicii de organizare a congreselor, reuniunilor culturale şi ştiinţifice, inclusiv furnizarea şi instalarea echipamentelor necesare.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

11.05 Servicii de arhitectură

Se referă la servicii de arhitectură prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor cum ar fi:

- Consultanţă, studii şi proiectare arhitecturală;
- Alte servicii de arhitectură.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

11.06 Servicii de inginerie

Se referă la servicii de inginerie (proiectarea, dezvoltarea şi utilizarea utilajelor, materialelor, instrumentelor, structurilor, proceselor, sistemelor) prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor, cum ar fi:

- Proiectare de instalaţii mecanice şi electrice pentru clădiri;
- Proiectare pentru instalaţii industriale;
- Furnizarea de proiecte, planuri şi studii referitoare la proiecte de inginerie;
- Studii tehnice de fezabilitate.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

11.07 Servicii tehnice

Se referă la servicii tehnice prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor, cum ar fi:

- Asistenţă şi consultaţii tehnice pentru lucrări de construcţii;
- Cercetare, explorare şi prospectare geologică;
- Testare, certificare şi analiză tehnică;
- Servicii de inspecţie tehnică;
- Alte servicii tehnice.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

11.08 Servicii în domeniul agriculturii, pescuitului etc.

Se referă la servicii în domeniul agriculturii, silviculturii şi pescuitului prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor, cum ar fi:

- Închiriere de maşini agricole cu echipaj;
- Recoltarea și tratarea culturilor agricole;
- Servicii pentru mecanizarea agriculturii;

- Servicii pentru chimizare şi protecţie fitosanitară;
- Îngrijirea animalelor;
- Servicii de reproducţie şi selecţie în creşterea animalelor;
- Îmbunătăţiri funciare şi irigaţii;
- Conservarea, dezvoltarea şi exploatarea fondului forestier;
- Activităţile de vânătoare, pescuit;
- Servicii veterinare.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

11.09 Servicii în domeniul mineritului şi al extracţiei de petrol şi gaze

Se referă la servicii în domeniul mineritului şi al extracţiei de petrol şi gaze prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor, cum ar fi:

- Servicii legate de producţia petrolieră şi gaze;
- Prospectare şi explorare pentru combustibili minerali;
- Explorări geologice;
- Extracţia şi prepararea cărbunilor.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

11.10 Servicii legate de protecţia mediului

Se referă la servicii legate de protecţia mediului prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor, cum ar fi:

- Tratarea deşeurilor radioactive şi a altor tipuri de deşeuri;
- Decopertarea solului contaminat;
- Îndepărtarea efectelor poluării, inclusiv a petelor de petrol;
- Conservarea minelor;
- Decontaminare şi igienizare;
- Alte servicii de curăţare şi refacere a mediului înconjurător.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

11.11 Servicii specifice managementului grupurilor de companii (planificarea managementului de grup, organizare, control, protocol etc.)

Includ fondurile primite de sucursale, reprezentanţe, puncte de lucru rezidente (unităţi fără personalitate juridică) ale unei companii nerezidente de la compania mamă nerezidentă pentru a îşi desfăşura activitatea, în situaţia în care nu pot fi clasificate în funcţie de natura lor la altă

poziţie în chestionar, cu excepţia sumelor de natura datoriei (rambursabile). Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

11.12 Leasing operaţional, inclusiv chiriile pentru spaţii comerciale

Acestea se referă la servicii de închiriere a unor bunuri, fără a presupune schimbul de proprietate şi transferul drepturilor şi riscurilor aferente bunurilor respective. Aceste includ:

- Închirierea de mijloace de transport fără echipaj;
- Închirierea fără operator a maşinilor, echipamentelor, containerelor şi dispozitivelor mecanice sau electrice (inclusiv computere sau echipamente de telecomunicaţii);
- Închirierea de locuinţe, spaţii comerciale şi alte clădiri.

Se exclud

- Închirierea de clădiri de către organizaţii internaţionale sau misiuni diplomatice (acestea sunt servicii guvernamentale);
- Închirierea de mijloace de transport cu echipaj (acestea sunt servicii de transport);
- Închirierea de locuinţe şi mijloace de transport turiştilor nerezidenţi, pe durata sejurului (acestea sunt servicii de turism);
- Închirierea liniilor și sistemelor de comuncații;
- Licențe pentru dreptul de a utiliza active necorporale;
- Concesionarea resurselor naturale (teren, resurselor subsolului etc).
- Leasing-ul financiar, nu face obiectul raportării STA-ITS.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

11.13 Servicii comerciale

- Comisioanele comerciale (comisioane aferente tranzacţiilor de achiziţionare/vânzare de bunuri (inclusiv mijloace de transport) şi servicii prin intermediul unor agenţi comerciali, brokeri de mărfuri, dealeri, comisionari, prin licitaţie, etc., comisioane de intermediere comercială, precum şi alte sume încasate / primite din intermedieri comerciale.

Sunt incluse serviciile furnizate de operatori de tip *call-center*, având drept obiectiv vânzarea de produse și servicii.

Se exclud

- Chiriile pentru spaţii comerciale, se raportează la poziția *Leasing operaţional*.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

11.14 Alte servicii pentru afaceri neincluse în altă parte (recrutare de personal, protecţie şi pază, traduceri şi interpretări, curăţenie etc.)

Acestea cuprind:

- Selecţia şi plasarea forţei de muncă;
- Servicii fotografice;
- Servicii imobiliare;
- Servicii de investigaţie şi protecţie a bunurilor şi persoanelor;
- Servicii de asigurare a securităţii;
- Servicii de traducere şi interpretare;
- Servicii de imprimerie pe bază de comision sau contract;
- Servicii de curăţenie;
- Servicii de distribuţie a apei, gazelor, produselor petroliere, furnizarea de aer condiţionat;
- Servicii de catering pentru angajaţi.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

12. Servicii personale, culturale, educaţionale şi recreaţionale

12.01 Servicii audio-vizuale şi înrudite

Se referă la servicii audiovizuale sau înrudite prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor. Dintre acestea fac parte:

- Servicii legate de producţia programelor de televiziune şi producţia cinematografică;
- Servicii legate de producţia programelor radio şi înregistrărilor muzicale;
- Licenţe (sume încasate) pentru utilizarea produselor audiovizuale, fără drept de reproducere / difuzare a acestora;
- Realizarea de fotografii și înregistrări video;
- Achiziţionarea / vânzarea (schimbul de proprietate) produselor audiovizuale: filme, piese muzicale, programe de televiziune şi radio, manuscrise.
- Produse audiovizuale livrate electronic, cu drept de utilizare perpetuă;
- Servicii de decodare a canalelor de televiziune;
- Drepturi băneşti ale artiştilor, regizorilor, autorilor, interpreţilor care realizează producţii într-o altă ţară decât cea de rezidenţă (cu excepţia cazurilor în care acestea sunt plătite sub formă de salarii).

Se exclud

- Licenţele pentru reproducerea şi / sau distribuţia produselor audiovizuale;
- Vânzarea/cumpărarea drepturilor de exclusivitate (cu privire la publicarea

lucrărilor unui autor, de exemplu), acestea se înregistrează la poziţia *Achiziţii / vânzări de active nefinanciare intangibile (mărci de comerţ, certificate de emisie de CO2, transfer sportivi etc.).*
Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

12.02 Servicii educaţionale

Se referă la servicii educaţionale prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor, fără *deplasarea cursanţilor pe teritoriul ţării prestatorului de servicii educaţionale*:

- Furnizarea de cursuri prin corespondenţă;
- Difuzarea de emisiuni educative prin televiziune sau internet;
- Drepturi băneşti ale profesorilor rezidenţi care predau cursuri în străinătate (cu excepţia cazurilor în care acestea sunt plătite sub formă de salarii);
- Drepturi băneşti ale profesorilor nerezidenţi care predau cursuri în România (cu excepţia cazurilor în care acestea sunt plătite sub formă de salarii).

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

Se exclud

- Serviciile educaţionale care implică deplasarea persoanelor pe teritoriul ţării prestatorului de servicii educaţionale (acestea sunt servicii de turism).

12.03 Servicii de sănătate

Se referă la servicii de sănătate prestate de rezidenţi nerezidenţilor sau prestate de nerezidenţi rezidenţilor, *fără deplasarea pacienţilor în ţara prestatorului de servicii de sănătate*:

- Servicii de asistenţă medicală prestate la distanţă (prin telemedicină, telediagnostic) sau onsite (deplasarea personalului medical în ţara de rezidenţă a pacientului);
- Analize de laborator;
- Stabilirea diagnosticelor pe baza ecografiilor, radiografiilor, tomografiilor şi altor documente medicale;
- Servicii de asistenţă în stabilirea tratamentului.

Se exclud

- Serviciile de sănătate care implică deplasarea pacienţilor pe teritoriul ţării prestatorului de servicii medicale;
- Servicii veterinare.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

12.04 Servicii culturale şi recreaţionale

Cuprind:

- Servicii ale bibliotecilor, arhivelor şi muzeelor;
- Servicii de organizare şi desfăşurare a evenimentelor artistice;
- Servicii de organizare şi desfaşurare a evenimentelor sportive;
- Servicii aferente loteriilor, caselor de pariuri şi altor jocuri de noroc;
- Alte servicii culturale şi recreaţionale;
- Premiile câştigate de sportivi sau elevi/studenţi la concursuri internaţionale (chiar dacă se deplasează în străinătate.

Se exclud

- Serviciile culturale / recreaţionale care implică deplasarea clienţilor pe teritoriul ţării prestatorului de servicii (acestea sunt servicii de turism), cu excepţia sportivilor/ elevilor/studenţilor.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

12.05 Alte servicii personale

Cuprind:

- Servicii de asistenţă socială;
- Servicii de consiliere pentru copii;
- Servicii religioase;
- Servicii funerare.

13. Servicii guvernamentale

Se referă la se referă la tranzacţiile misiunilor diplomatice (ambasadelor, consulatelor) şi bazelor militare pentru achiziţionarea de bunuri şi servicii în ţările în care funcţionează precum şi la alte tranzacţii ale administraţiei publice în străinătate, inclusiv chiriile datorate de misiunile diplomatice şi bazele militare.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

13.01 Bunuri şi servicii guvernamentale neincluse în altă parte, inclusiv chiriile datorate de misiunile diplomatice şi bazele militare

Acestea pot cuprinde:

- Aprovizionare cu materiale şi obiecte de inventar;
- Achiziţionare de mijloace fixe pentru bazele militare;
- Furnizare de utilităţi pentru ambasade sau pentru bazele militare;

- Servicii de reparaţii şi întreţinere a ambasadelor sau bazelor militare;
- Servicii de organizare a evenimentelor oficiale în cadrul ambasadelor sau bazelor militare;
- Achiziţionare de maşini de serviciu pentru ambasade, consulate sau baze militare;
- Servicii de informare şi promovare prestate de reprezentanţe oficiale ale statului;
- Servicii ale misiunilor oficiale umanitare;
- Aprovizionarea forţelor de păstrare a pacii şi a misiunilor militare comune;
- Taxe de viză şi alte servicii oferite de misiunile diplomatice.

Se exclud

- Serviciile prestate sau achiziţionate de unităţile administraţiei publice - cu excepţia misiunilor diplomatice şi bazelor militare - în relaţie cu nerezidenţii **pentru care se poate identifica natura serviciilor** (acestea se raportează la poziţiile aferente în chestionar).

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

14. Merchanting

Se referă la cumpărărea de bunuri de la un nerezident urmată de vânzarea către alt nerezident, indiferent dacă cumpărarea are loc în altă lună sau trimestru decât vânzarea, fără ca bunurile să treacă fizic graniţa ţării și fără ca forma fizică a bunurilor să sufere modificări semnificative.

Dacă bunurile intră sau ies din România, nu reprezintă merchanting, ci export sau import clasic şi nu fac obiectul raportării.

14.01 Merchanting - vânzare de bunuri

Se va raporta valoarea totală a vânzărilor din cadrul merchanting-ului, pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

14.02 Merchanting - cumpărare de bunuri

Se va raporta valoarea totală a cumpărărilor din cadrul merchanting-ului, pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

15. Servicii de prelucrare (procesare) a bunurilor aflate în proprietatea terţilor

15.01 Servicii de prelucrare (procesare) a bunurilor aflate în proprietatea terţilor

Acestea includ activităţi cum ar fi: procesarea, asamblarea, aplicarea etichetelor, împachetarea şi altele asemenea, efectuate de companii care nu deţin bunurile respective. Se raportează valoarea netă a serviciilor de procesare (aceasta poate include costuri pentru achiziţionarea de materiale de către prestatorul de servicii).

Se includ

- Rafinarea petrolului;
- Lichefierea gazelor naturale;
- Asamblarea hainelor şi a componentelor electronice (de exemplu, lohn-ul);
- Orice alte asamblări cu excepţia construcţiilor prefabricate (incluse la *Servicii de construcţii*);
- Împachetarea şi aplicarea etichetelor, cu excepția cazurilor în care aceste operațiunui sunt aferente transportului de bunuri (se includ la *Alte servicii de transport*, în funcție de modalitatea de transport).

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

Se exclud

- Serviciile de transport, servicii de asigurare, serviciile de marketing sau alte tipuri de servicii asociate deplasării bunurilor în vederea procesării pentru care se poate identifica natura acestora (acestea sunt incluse la poziţiile corespunzătoare din chestionar).

16. Servicii de reparații și întreținere

Acestea se referă la reparaţii ale bunurilor aparţinând nerezidenţilor, efectuate în de rezidenţi sau reparaţii ale bunurilor aparţinând rezidenţilor, efectuate de nerezidenţi. Este inclusă valoarea pieselor sau materialelor achiziționate de prestatorul de servicii de reparații care sunt incluse în prețul serviciilor.

Piesele și materialele facturate separat nu fac obiectul raportării la STA-ITS.

Cuprind atât reparațiile minore care mențin bunurile în stare de funcționare, precum și reparațiile majore care sporesc eficiența, modifică modalitatea de utilizare a bunurilor sau prelungesc durata de funcționare a acestora.

16.01 Servicii de reparaţii şi întreţinere

Acestea cuprind

- Valoarea reparaţiilor, recondiţionărilor, reviziilor capitale inclusiv la vapoare, avioane, alte echipamente;
- Service-ul şi mentenanţa parcurilor fotovoltaice.

Se exclud

- Reparaţiile calculatoarelor (acestea sunt servicii informatice);
- Întreţinerea şi reparaţia construcţiilor (acestea se includ la *Servicii de construcţii*);

- Curățarea și igienizarea mijloacelor de transport (se includ la *Alte servicii de transport*, în funcție de modalitatea de transport).

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare țară în parte, precum şi pe total țări.

17. Achiziţii / vânzări de active nefinanciare intangibile (mărci de comerț, certificate de emisie de CO2, transfer sportivi etc.)

Acestea cuprind tranzacţii aferente achiziţiilor / vânzărilor de active nefinanciare intangibile.

17.01 Achiziţii / vânzări de active nefinanciare intangibile (mărci de comerț, certificate de emisie de CO2, transfer sportivi etc.)

- Achiziţionarea / vânzarea de francize, mărci de comerţ, logo-uri;
- Achiziţionarea /vânzarea domeniilor de internet;
- Transferuri de sportivi în şi din România;
- Achiziţionarea / vânzarea de certificate tranzacţionabile de emisie de gaze.

Se exclud:

- Vânzarea sau cumpărarea de casete sau discuri audio sau video ce conţin filme, muzică sau programe de calculator ale căror drepturi de autor sunt protejate (acestea se includ la bunuri).
- Cumpărarea sau vânzarea de terenuri, nu fac obiectul raportării.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare țară în parte, precum şi pe total țări.

18. Taxe şi impozite, subvenții

18.01 Taxe şi impozite pe venituri, altele decât salariile, impozite pe proprietate etc.

Acestea sunt impozite pe venituri, altele decât salariile, profituri, câştiguri de capital şi proprietăţi. Sunt percepute asupra veniturilor, altele decât salariile (din muncă sau din active financiare) realizate de rezidenţi în străinătate, pentru care datorează economiei în care au fost realizate impozite si taxe, precum şi asupra veniturilor realizate de nerezidenţi, pentru care datorează impozite şi taxe statului român. Includ:

- Impozite pe dobânzi;
- Impozite pe dividende;
- Impozite pe chirii;
- Taxe şi impozitele pe clădiri, terenuri sau alte bunuri.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare țară în parte, precum şi pe total țări.

18.02 Taxe şi impozite pe produs (TVA, accize etc.)

Acestea sunt impozite per unitate de bun sau de serviciu produs sau tranzacţionat datorate de către rezidenţi unei economii nerezidente sau organizaţii internaţionale sau de nerezidenţi statului român. Impozitul poate fi o anumită sumă de bani pe unitatea de bun sau serviciu, sau poate fi calculat ca procent din preţul unitar sau din valoarea bunurilor şi serviciilor produse sau tranzacţionate.

Sunt incluse: TVA, taxele vamale, taxele de export, accizele.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

18.03 Impozite pe producţie

Sunt vărsăminte obligatorii fără contrapartidă aferente producţiei şi importului de bunuri şi servicii care sunt percepute de către administraţiile publice străine sau de instituţiile Uniunii Europene pentru utilizarea forţei de muncă, terenurilor, clădirilor sau a altor bunuri în producţie. Valoarea acestor impozite nu depinde de volumul producţiei.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte precum şi pe total ţări.

18.04 Subvenţii

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

19. Transferuri nerambursabile pentru cheltuieli curente şi pentru investiţii

Reprezintă sumele primite sau acordate, în relaţia cu nerezidenţii, fără contraprestaţie economică. Sunt tranzacţii unilaterale şi nu se rambursează.

19.01 Sponsorizări, donaţii, penalităţi, amenzi, alte astfel de transferuri (sume nerambursabile)

Includ:

- Ajutoare financiare guvernamentale sau neguvernamentale;
- Fonduri financiare nerambursabile pentru asistenţă tehnică;
- Contribuţii la organizaţii internaţionale;
- Plăţi interguvernamentale pentru salariile personalului care acordă asistenţă tehnică şi alte cheltuieli similare din fonduri nerambursabile;
- Taxe, penalităţi (inclusiv pentru nerespectarea obligaţiilor contractuale, indiferent de obiectul contractului), amenzi, daune datorate chiar dacă nu au fost achitate.
- Burse de studii;
- Subscripţii ale administraţiei guvernamentale la capitalul organizaţiilor nemonetare internaţionale;

- Contribuţii la societăţi de binefacere, organizaţii religioase, ştiintifice şi culturale;
- Donaţii, dote;
- Premii la loterii;
- Sponsorizări şi alte transferuri băneşti curente.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

19.02 Transferuri nerambursabile pentru realizarea de investiţii în mijloace fixe

Reprezintă sumele primite sau acordate, în relaţia cu nerezidenţii, fără contraprestaţie economică care sunt utilizate pentru realizarea de investiţii în mijloace fixe. Sunt tranzacţii unilaterale şi nu se rambursează.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

19.03 Iertări de datorie

Iertarea de datorie presupune anularea voluntară efectuată de către creditor a unei datorii a debitorului sau a unei părţi din aceasta.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

19.04 Alte transferuri de valoare mare (moşteniri, despăgubiri acordate de justiţie pentru daune majore: scurgeri de petrol, explozii majore, efecte secundare a unor medicamente etc.)

Acestea pot include:

- Transferuri reprezentând moşteniri;
- Impozite pe capital (impozite percepute ocazional, în mod neregulat pe active sau avere) şi impozite aferente transferurilor de capital (impozite pe moşteniri, pe cadouri şi donaţii de valoare mare);
- Despăgubiri în cazul unor dezastre, calamităţi naturale sau accidentelor cu urmări majore.

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

20. Salarii (relaţie rezident – nerezident)

Se raportează sumele reprezentând salarii brute în relaţie rezident-nerezident pentru munca prestată pe baza unui contract de tip angajat - angajator încheiat pentru o perioadă mai mică sau egală cu 1 an.

A fost eliminată obligația de raportare a datelor statistice privind *Salariile brute în relație rezident-nerezident*, pentru entitățile raportoare, **cu excepția instituțiilor publice care au misiuni diplomatice (ambasade, consulate) sau baze militare în străinătate. Aceste ER vor**

raporta în continuare date statistice privind salariile în relație rezident-nerezident aferente poziției:

20.01 Salarii brute (inclusiv contribuții sociale și impozite pe salarii)

Se raportează:

- Sumele reprezentând salariile brute (care includ contribuţiile sociale şi impozitele) cuvenite nerezidenţilor pentru munca prestată în beneficiul unui angajator rezident, pe baza unui contract de muncă inclusiv primele, bonusurile şi alte avantaje.

Nu se includ:

- Sumele cuvenite pentru munca prestată pe baza contractelor care nu presupun o relaţie angajat-angajator; de exemplu, onorariile avocaţilor se raportează la *Servicii juridice,* ale persoanelor care oferă consultanţă – se raportează ca *Servicii de consultanță.*

Se va raporta valoarea totală a acestora pe fiecare ţară în parte, precum şi pe total ţări.

FORMULARE - date cumulate aferente trimestrului de referință privind "Modalitatea de furnizare a serviciilor"

1. Modalitatea de furnizare a serviciilor exportate

1.1 "La distanță", fără deplasarea importatorilor parteneri nerezidenți în Romania sau deplasarea reprezentantilor ER rezidente în țara importatorilor

La această poziție se vor raporta date (ponderi/procente) privind serviciile prestate partenerilor nerezidenți, în cazul în care ER și partenerii comerciali se află în țări diferite, iar exportatorul sau importatorul nu se deplasează în străinătate în scopul prestării serviciilor. În general, aceste servicii sunt prestate prin intermediul internetului, mesajelor electronice, letrice, telefonice. De exemplu, un avocat oferă consultanță juridică unui client nerezident prin intermediul unor mesaje electronice sau prin transmiterea unor documente în formă letrică, fără a se deplasa în țara clientului.

1.2 Prin deplasarea reprezentanților importatorilor parteneri nerezidenți sau a transportării bunurilor acestora în România

Consumul serviciilor sau prestarea acestora (de exemplu, serviciile de prelucrare a bunurilor, inclusiv transportul, curățarea, repararea sau orice alte modificari aduse bunurilor) are loc în România presupunând deplasarea importatorilor nerezidenți sau transportarea bunurilor acestora în țara exportatorului rezident.

1.3 Prin deplasarea unor reprezentanți ai ER rezidente în țara importatorilor parteneri nerezidenți.

Reprezentanți ai ER furnizoare rezidente se deplasează în țara partenerului comercial nerezident, în scopul prestării serviciilor contractate.

2. Modalitatea de furnizare a serviciilor importate

2.1 "La distanță", fără deplasarea reprezentanților ER rezidente în țara exportatorilor parteneri nerezidenți sau deplasarea reprezentanților exportatorilor nerezidenți în România

La această poziție se raportează datele privind serviciile achiziționate din străinătate, în cazul în care, ER și partenerii comerciali se află în țări diferite, exportatorul și importatorul nu se deplasează în străinătate în scopul prestării serviciilor. În general, aceste servicii sunt prestate prin intermediul internetului, mesajelor electronice, letrice, telefonice. De exemplu, o companie

nerezidentă oferă consultanță unei companii rezidente, cu privire la utilizarea unor aplicații informatice, în mediul on-line sau prin mesaje electronice.

2.2 Prin deplasarea unor reprezentanți ai ER rezidente sau transportarea bunurilor acesteia în țara exportatorilor parteneri nerezidenți

Consumul serviciilor sau prestarea acestora (de exemplu, serviciile de prelucrare a bunurilor, inclusiv transportul, curățarea, repararea sau orice alte modificări aduse bunurilor) are loc în țara exportatorilor parteneri prin deplasarea unor reprezentanți ai ER rezidentă sau transportării bunurilor acestora în țara exportatorului nerezident.

2.3 Prin deplasarea unor reprezentanți ai exportatorilor parteneri nerezidenți în România.

Reprezentanți ai exportatorului nerezident călătoresc în România în scopul prestării serviciilor.

3. Prestarea multimodală a serviciilor

În anumite situații, un singur contract presupune o combinație a modalităților de prestare a serviciilor, iar o alocare exactă la nivelul fiecărui mod nu poate fi efectuată. În acest caz se recomandă estimarea ponderii fiecărei modalități, pe baza evidențelor disponibile la nivelul ER. În continuare regăsiți câteva exemple în ceea ce privește înregistrarea serviciilor:

3.1. Servicii de arhitectură – Un anumit contract de servicii arhitecturale încheiat între un architect (exportator) și clientul său rezident în altă țară (importator) poate implica diferite modalități de prestare. De exemplu, schițele proiectului pot fi transmise electronic, iar în acest caz, valoarea înscrisă pe factura aferentă serviciilor va fi alocată modului "*La distanță*", întrucât nu implică deplasarea exportatorului, nici a importatorului în țara partenerului. În cazul în care beneficiarul călătorește în țara arhitectului pentru a ridica personal schițele sau pentru a primi consiliere suplimentară legată de proiect, serviciile vor fi considerate ca fiind prestate prin deplasarea reprezentanților importatorilor în țara exportatorului de servicii de arhitectură, alocarea sumelor făcându-se în coloana 2 a tabelelor din formularul privind modalitatea de furnizare a serviciilor. Vizitele ocazionale ale arhitectului în țara importatorului implică alocarea sumelor aferente în coloana 3 a tabelelor din formularul privind modalitatea de furnizare a serviciilor.

Alocarea valorii serviciilor pe diferite moduri de prestare poate fi dificilă. O modalitate de a estima alocarea valorii serviciilor internaționale o reprezintă alocarea sumelor în funcție de

numărul de ore lucrate la birou (aferente modului "*La distanță*"), respectiv a orelor petrecute vizitând importatorul de servicii sau în funcție de natura costurilor implicate.

3.2. Servicii medicale – Serviciile medicale pot fi prestate, în funcție de caz, conform tuturor modalităților de furnizare. Un medic poate furniza consultații medicale online telefonic sau video și apoi să călătorească în țara pacientului pentru a-l trata. Astfel, o parte a serviciilor este alocată modalității "*La distanță*" (coloana 1 din formular), iar valoarea serviciilor ce implică deplasarea unor reprezentați ai exportatorului (medicului) în țara importatorului (pacientului) la coloana 3 din formular. În cazul în care tratamentul necesită deplasarea pacientului în țara medicului, valoarea va fi înregistrată drept servicii de turism și prin urmare va fi alocată modului ce implică deplasarea importatorilor de servicii în țara exportatorului (coloana 2 din formular).

3.3. Servicii juridice – Dacă un avocat călătorește în țara unui potențial client pentru a negocia un contract de prestare servicii, aceasta nu implică prestarea efectivă a unui serviciu și implicit nu face obiectul raportării. În urma semnării contractului, dacă serviciile sunt prestate exclusiv online (e-mail, telefon, video), atunci valoarea serviciilor respective va fi alocată integral modalității "*La distanță*" (coloana 1 din formular). În cazul în care beneficiarii serviciilor călătoresc în țara de rezidență a avocatului, valoarea serviciilor va fi înregistrată drept modalității ce implică deplasarea importatorilor de servicii în țara exportatorului (coloana 2 din formular). Dacă avocatul călătorește în țara clientului, valoarea serviciilor se înregistrează în coloana 3 din formular.

4. Subcontractarea de servicii

Servicii precum cele de transport, construcții, informatice și altele pot fi subcontractate de către o unitate unui subcontractor aflat în altă țară. După cum menționăm și la secțiunea II, punctul 6 de mai sus, aceste servicii se înregistrează pe bază brută.

În cazul în care unitatea care încheie contractul cu clientul (unitatea principală) și unitatea căreia subcontractează sunt rezidenți/localizați în economii diferite, valoarea serviciilor se înregistrează la poziția servicii prestate "*La distanță*" (coloana 1 din formular), indiferent de tipul de servicii prestate. În cazul în care unitatea care subcontractează și beneficiarul au aceeași țară de rezidență, valorile aferente serviciilor prestate de subcontractor nu fac obiectul raportării pentru subcontractant și beneficiar (relație rezident – rezident). Se vor raporta valorile serviciilor subcontractate de către unitatea care a încheiat contractul principal cu unitatea subcontractoare (relație rezident – nerezident), de către ambele unități.

În continuare prezentăm câteva exemple de situații în care serviciile au fost subcontracte și modul de evidențiere a acestora în prezenta raportare.

4.1. Subcontractarea de servicii informatice – Un furnizor de servicii rezident încheie un contract pentru prestarea de servicii informatice cu un beneficiar din Olanda. În acest sens, compania rezidentă subcontractează o companie olandeză pentru prestarea efectivă a acestor servicii. Nu există deplasări între România și Olanda. Raportările vor fi efectuate după cum urmează:

- România importă servicii informatice din Olanda (țara subcontractorului) - valoarea brută a serviciilor subcontractate se înregistrează drept fiind prestate "*La distanță*", fără deplasarea reprezentanților ER în țara exportatorilor parteneri sau deplasarea reprezentanților importatorilor în România (coloana 1 din formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor importate*).
- România exportă servicii informatice către Olanda (țara beneficiarului) - valoarea brută aferentă contractului încheiat cu beneficiarul din Olanda se înregistrează drept fiind prestate "*La distanță*", fără deplasarea importatorilor parteneri în România sau deplasarea reprezentanților ER în țara importatorilor (coloana 1 din formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor exportate*).

4.2. Subcontractarea de servicii de construcții – O companie care oferă servicii de construcții din Germania încheie un contract de prestare servicii cu un beneficiar rezident. Cu toate acestea, serviciile sunt ***integral*** subcontractate unei companii rezidente, iar muncitorii implicați în proiect sunt angajați de către subcontractorul rezident. Raportările în România vor fi efectuate după cum urmează:

- ER din România (prin intermediul beneficiarului serviciilor) importă servicii de construcții din Germania - valoarea brută a serviciilor înscrise în contractul de furnizare servicii încheiat cu prestatorul german se înregistrează drept fiind "*La distanță*", fără deplasarea reprezentanților ER în țara exportatorilor parteneri sau deplasarea reprezentanților importatorilor în România (coloana 1 din formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor importate*).
- ER din România (prin intermediul societății subcontractante) exportă servicii de construcții în Germania - valoarea brută aferentă serviciilor subcontractate se înregistrează drept fiind prestate "*La distanță*", fără deplasarea importatorilor parteneri în România sau deplasarea reprezentanților ER în țara importatorilor (coloana 1 din formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor exportate*).

4.3. Subcontractarea de servicii de construcții cu deplasarea personalului – O companie din Germania care oferă servicii de construcții încheie un contract de prestare servicii cu un beneficiar rezident în România. Cu toate acestea, serviciile sunt *parțial* subcontractate unei companii rezidente în România. O parte din proiect este executată de către lucrători angajați de către compania germană și trimiși temporar în România în acest scop, iar restul lucrării este efectuată de către compania subcontractoare rezidentă în România. Raportările în România vor fi efectuate după cum urmează:

- ER din România (beneficiarului serviciilor) importă servicii de construcții din Germania - valoarea brută a serviciilor, mai puțin cele subcontractate, se înregistrează drept fiind "*La distanță*", fără deplasarea reprezentanților ER în țara exportatorilor parteneri (coloana 1 din formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor importate*). Valorea serviciilor prestate de angajații companiei din Germania, sunt înregistrate în coloana 3 a formularului *Modalitatea de furnizare a serviciilor importate – Prin deplasarea unor reprezentați ai exportatorilor parteneri nerezidenți în România*.
- România (prin intermediul societății subcontractante) exportă servicii de construcții în Germania - valoarea brută aferentă serviciilor subcontractate se înregistrează drept fiind prestate *La distanță*, fără deplasarea importatorilor parteneri în România sau deplasarea reprezentanților ER în țara importatorilor (coloana 1 din formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor exportate*).

B. Reguli de validare – STA-ITS

FORMULARE - date lunare pe tipuri de servicii și transferuri

Validări preliminare

Nr. crt.	Validari preliminare	Mesaje de eroare, în cazul nerespectării
	Formular: 'Informatii despre persoanele care au intocmit/avizat raportarea':	
1	Campurile 'Nume, prenume', 'Functie', 'Telefon', 'E-mail' sunt obligatorii în fiecare din secțiunile 'Avizat de catre' și 'Intocmit de catre'	"Camp obligatoriu"
2	Campuri 'Nume, prenume', 'Functie': alfanumerice de maximum 100 caractere	"Camp incorect"
3	Campuri 'Telefon', 'E-mail': alfanumerice de maximum 50 caractere	"Camp incorect"
4	Adresa e-mail trebuie să fie o adresă	"Camp incorect"

Nr. crt.	Validari preliminare	Mesaje de eroare, în cazul nerespectării
	validă, în fiecare din sectiunile 'Avizat de catre' şi 'Intocmit de catre'	
	Formular: 'Detalii entitate raportoare':	
5	'Capital social subscris' > 0, fără zecimale	"Camp incorect"
6	'Cifra de afaceri' >= 0, fără zecimale	"Camp incorect"
7	'Numar mediu de salariati' > =0, fără zecimale	"Camp incorect"
8	Cod CAEN Rev. 2, >=0, 4 cifre, fără zecimale	"Camp incorect
8	'Luna raportarii' trebuie sa ia una din valorile 1, 2, 3 (corespunzător cu luna trimestrului de raportare)	"Camp incorect
	Formulare 'Servicii ...':	
9	'Tip serviciu' este în nomenclatorul de tipuri de servicii corespunzător capitolului, valabil la data de referinţă	"TIP SERVICIU incorect la randul ...
10	'Tara partenerului nerezident' este în nomenclatorul de ţări, valabil la data de referinţă	"TARA incorecta la randul ...
11	'Valoarea totală a exporturilor de servicii' > 0, fără zecimale	"Camp incorect
12	'Valoarea totală a importurilor de servicii' > 0, fără zecimale	"Camp incorect
13	Pe un rand cu date la export/import trebuie completate codurile 'Tip serviciu', 'Tara'	"*Formular ...*: selectati tipul serviciului si tara partenerului nerezident! Rand eroare ...
14	Formulare 'Servicii ...': 'Tara partenerului nerezident' trebuie să fie diferită de Romania (RO), pe fiecare rând	"TARA incorecta la randul ...
15	Formulare 'Servicii ...': 'Valoarea totală a exporturilor de servicii' nu trebuie completat pe rândurile 2.02, 2.04, 2.06, 2.08, 2.10, 2.11, 2.14, 2.16, 2.18, 2.20, 2.22, 3.02, 3.03, 6.02, 14.02	"Nu trebuie completat campul EXPORT pentru rândul…
16	Formulare 'Servicii ...': 'Valoarea totală a importurilor de servicii' nu trebuie completat pe rândurile 2.01, 2.03, 2.05, 2.07, 2.09, 2.12, 2.15, 2.17, 2.19, 2.21, 3.01, 6.01, 14.01	"Nu trebuie completat campul IMPORT pentru randul …
17	În fiecare capitol, 'Total servicii' este egal cu suma componentelor, pentru export / import, conform formulei: 1.00 = 1.01 + 1.02 + ... + 1.18+1.19 2.00 = 2.01 + 2.02 + ... + 2.22	"Total servicii de ... (exporturi/importuri) diferit de total calculate (valoare)!"

Nr. crt.	Validari preliminare	Mesaje de eroare, în cazul nerespectării
	3.00 = 3.01 + 3.02 + 3.03 + 3.04 4.00 = 4.01 + 4.02 5.00 = 5.01 + 5.02 + 5.03 6.00 = 6.01 + 6.02 + 6.03 7.00 =7.01 8.00 = 8.01 + 8.02 + 8.03 + 8.04 9.00 = 9.01 + 9.02 + ... + 9.05 10.00 = 10.01 + 10.02 + 10.03 11.00 = 11.01 + 11.02 …11.14 12.00 = 12.01+12.02+…+12.05 13.00 = 13.01 14.00 = 14.01+14.02 15.00 = 15.01 16.00 = 16.01 17.00 = 17.01 18.00 = 18.01 + …18.04 19.00 = 19.01 + … 19.04 20.00 = 20.01	
18	Valorile exprimate în procente în formularele *Modalitatea de furnizare a serviciilor exportate*, respectiv *Modalitatea de furnizare a serviciilor importate* trebuie să fie numere întregi pozitive.	"Valorile completate nu sunt numere întregi pozitive!"

Validări de business

Nr. crt.	Validari de business	Mesaje de eroare, in cazul nerespectarii
1	Formulare 'Servicii ...' din fiecare lună: 'Tara partenerului nerezident' trebuie să fie unică, pentru fiecare serviciu (cod rând) din cadrul formularului	A fost transmis de 2 ori randul ... pentru tara ... si luna …
2	La poziția 6.01 pot completa date numai entitățile raportoare (ER) care au diviziunea CAEN Rev. 2 = 79, 85, 86 sau 87 (și anume codul CAEN = 79xy, 85xy, 86xy sau 87xy), precum și ER având CUI=11697800. La pozițiile 6.02, 6.03, pot completa date numai entitățile raportoare (ER) care au diviziunea CAEN Rev. 2 = 79 (și anume codul CAEN = 79xy), precum și ER având CUI=11697800.	"Unitatea dvs. nu raportează date la pozițiile 6.01, 6.02, 6.03" "Unitatea dvs. nu raportează date la pozițiile 6.02, 6.03"

3	La poziția 20.01 pot completa date numai ER având CUI = 4266863 și CUI =11424532.	"Unitatea dvs. nu raportează date la poziția 20.01"

FORMULAR – date cumulate privind modalitatea de furnizare a serviciilor internaționale

Nr. crt.	Validari preliminare	Mesaje de eroare, în cazul nerespectării
Formular: Modalitatea de furnizare a serviciilor exportate		
1	Pentru tipurile de servicii completate în formularele anterioare la rubrica *Valoarea totala a exporturilor de servicii* trebuie completate rândurile corespunzatoare și în formularul „Modalitatea de furnizare a serviciilor exportate".	"Trebuie sa completati formularul Modalitatea de furnizare a serviciilor exportate, randul … "
2	Se completeaza rânduri în formularul „Modalitatea de furnizare a serviciilor exportate" doar pentru tipurile de servicii pentru care au fost raportate valori în formularele anterioare.	"Ati completat formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor exportate*, desi nu ati completat date la rubrica valoarea totala a exportului de servicii ... "
Formular: Modalitatea de furnizare a serviciilor importate		
1	Pentru tipurile de servicii completate în formularele anterioare la rubrica *Valoarea totala a importurilor de servicii* trebuie completate rânduri și în formularul „Modalitatea de furnizare a serviciilor importate".	"Trebuie sa completati formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor importate*, randul … "
2	Se completează rânduri în formularul „Modalitatea de furnizare a serviciilor importate" doar pentru tipurile de servicii pentru care au fost raportate valori în formularele anterioare.	"Ati completat formularul *Modalitatea de furnizare a serviciilor importate*, desi nu ati completat date la rubrica valoarea totala a importului de servicii ... "

C. Întrebări frecvente ale entităţilor raportoare la cercetarea statistică "Comerţul internaţional cu servicii"

Nr. Crt.	Întrebare/răspuns	
1.	Întrebare:	În situaţia în care o entitate raportoare (ER) deţine **2 CUI-uri**, ce CUI va utiliza pentru a se înregistra în RAPDIR şi pentru a efectua raportarea?
	Răspuns:	ER se va înregistra în sistemul RAPDIR utilizând CUI-ul de la Oficiul Naţional al Registrului Comerţului. Astfel, ER va face o cerere de înregistrare în RAPDIR cu acest CUI, administratorii zonali vor verifica corectitudinea informaţiilor şi vor aproba cererea. De asemenea, administratorii zonali vor trimite un e-mail la *rapdir-suport* pentru a informa cu privire la cazul respectiv.
2.	Întrebare:	Cum se stabileşte **rezidenţa**?
	Răspuns:	Sunt considerate rezidente toate entităţile înregistrate legal (la Oficiul Naţional al Registrului Comerţului, Ministerul Finanţelor Publice, Ministerul Justiţiei), care au centru de interes economic şi desfăşoară activităţi pe o perioadă mai mare de 1 an pe teritoriul României. Se consideră rezidente unităţile autorizate şi/sau înregistrate să desfăşoare activităţi economice pe teritoriul României, în mod independent, în condiţiile prevăzute de reglementările legale în vigoare (Regulamentul BNR nr. 4/2014 privind raportarea de date şi informaţii statistice la Banca Naţională a României, TITLUL I, CAPITOLUL I Dispoziţii generale, SECŢIUNEA a 2-a, Art.2).
3.	Întrebare:	**Reprezentanţele organizaţiilor internaţionale** (ONU, Banca Mondială, FMI) sunt ER rezidente sau nerezidente?
	Răspuns:	Reprezentanţele organizaţiilor internaţionale sunt entităţi **nerezidente** şi în consecinţă nu vor raporta la cercetarea statistică. ER rezidente care desfăşoară tranzacţii de natura serviciilor/transferuri cu reprezentanţele organizaţiilor internaţionale au obligaţia de le raporta la cercetarea statistică *„Comerţul internaţional cu servicii".*
4.	Întrebare:	Sucursalele, reprezentanţele, punctele de lucru şi alte **ER fără personalitate juridică** au obligaţia de raportare? **Sumele primite de aceste entităţi de la compania mamă** fac obiectul raportării?
	Răspuns:	Au obligaţia de raportare, întrucât sunt ER rezidente. Sumele respective sunt încasate pentru a reprezenta compania mamă şi interesele acesteia în România, fiind asimilate serviciilor şi vor fi raportate conform specificului activităţii ER sau, după caz, la poziţia 11.11 - *„Servicii specifice managementului grupurilor de companii (planificarea managementului de grup, organizare, control, protocol etc.)".*
5.	Întrebare:	**ER în insolvenţă** au obligaţia de a efectua raportarea?
	Răspuns:	Da. Insolvenţa nu presupune încetarea activităţii economice a ER.
6.	Întrebare:	ER care **nu au derulat tranzacţii cu nerezidenţii** de natura serviciilor sau transferurilor în perioada de referinţă au obligaţia de a efectua raportarea?
	Răspuns:	Da. Toate ER selectate în eşantion au obligaţia de a efectua raportarea. În cazul în care o anumită ER nu a desfăşurat astfel de tranzacţii va completa şi trimite un formular fără date valorice. Câmpurile pe care le vor completa ER aflate în această situaţie sunt: CUI, denumire unitate, capital social subscris

Nr. Crt.	Întrebare/răspuns	
		(RON), cifră de afaceri (RON), număr mediu de salariaţi, numele şi prenumele, funcţie, telefon şi e-mail-ul persoanei care completează formularul precum şi numele şi prenumele, funcţie, telefon şi e-mail-ul persoanei care autorizează transmiterea datelor.
7.	Întrebare: Răspuns:	Cum se stabileşte **valoarea serviciilor** pentru perioada de referinţă? Va fi raportată valoarea exportului/importului de servicii prestate în perioada de referință, nu valoarea plătită sau încasată. Valoarea avansurilor nu se raportează. Se raportează şi tranzacţiile pentru care nu se întocmeşte factură, corespunzător perioadei în care serviciile sunt prestate, respectiv perioadei efectuării transferurilor (taxe, donaţii, sponsorizări etc). Se vor înregistra toate tranzacţiile rezident/nerezident, indiferent de valoare sau număr.
8.	Întrebare: Răspuns:	Se raportează toate **tranzacţiile** cu servicii/transferuri internaţionale, **indiferent de forma de derulare**? Da. Se raportează valoarea totală acestora, indiferent dacă se derulează prin bănci rezidente, prin conturi ale ER deschise în străinătate sau sunt operaţiuni nemonetare (compensări).
9.	Întrebare: Răspuns:	Cum se procedează în cazul în care au loc **corecţii ale valorii iniţiale** a serviciilor (de exemplu, **stornări**)? În cazul în care au loc corecţii ale valorii iniţiale de facturare, se raportează valoarea finală rezultată (valoarea corectată) aferentă fiecărei luni din cadrul trimestrului de referinţă. În cazul în care corecţia se aplică unei facturi din anul anterior, aceasta nu se mai raportează. În cazul în care corecţia se aplică unui trimestru anterior din acelaşi an, se va raporta valoarea corectată în urma stornării pentru trimestrul anterior.
10.	Întrebare: Răspuns:	În ce **monedă** se efectuează raportarea? În lei (RON). Transformarea din alte valute se efectuează la cursul de înregistrare a facturii în contabilitate.
11.	Întrebare: Răspuns:	Se raportează **serviciile refacturate/subcontractate**? Serviciile refacturate (subcontractate) se raportează în funcţie de natura lor la poziţia aferentă din chestionar, **pe bază brută.** Astfel vor proceda şi firmele de agenturare rezidente care subcontractează pentru armatori nerezidenţi diverse servicii legate de transportul maritim de mărfuri.
12.	Întrebare: Răspuns:	Cum se raportează **serviciile prestate în cadrul grupului** (de exemplu, între compania mamă şi filialele sale)? Se raportează în funcţie de tipul de serviciu la poziţiile aferente în chestionar. Doar în situaţia în care acestea reprezintă servicii de management (de exemplu, raportări de date privind rezultatele economice ale filialei către compania mamă) se raportează la poziţia 11.11 - *„Servicii specifice managementului grupurilor de companii (planificarea managementului de grup, organizare, control, protocol etc.).*”
13.	Întrebare: Răspuns:	Ce valoare se va completa la câmpul **„Cifra de afaceri”**? Cifra de afaceri are aceeaşi semnificaţie şi conţinut cu cea raportată la Cercetarea statistică *Investiţiile străine directe*, la cercetările desfăşurate de Institutul Național de Statistică sau în situaţiile contabile depuse la Ministerul Finanţelor Publice. Se va completa cifra de afaceri cumulată de la începutul anului până la sfârşitul perioadei de referinţă. Cifra de afaceri a societăților de asigurare reprezintă sumele primite sau de primit (care includ și

Nr. Crt.	Întrebare/răspuns	
		sumele primite sau de primit din reasigurare, dacă societatea desfășoară și activitate de reasigurare).
14.	Întrebare: Răspuns:	Ce vor completa instituţiile publice pentru câmpurile **„Cifra de afaceri”** şi **„Capital social subscris”**? Prin convenţie aceste tipuri de ER vor completa cele două câmpuri cu valoarea „1”.
15.	Întrebare: Răspuns:	Ce valoare se va completa la câmpul „**Număr mediu de salariaţi**”? Numărul mediu de salariaţi din ultima lună a trimestrului de referinţă.
16.	Întrebare: Răspuns:	Cum se stabileşte **ţara partenerului nerezident**? Ţara partenerului nerezident este ţara în care acesta are sediul social, nu ţara în care se efectuează plata, respectiv de unde se efectuează încasarea.
17.	Întrebare: Răspuns:	**ER care primesc donaţii, sponsorizări, moşteniri** şi alte sume fără contraprestaţie economică (de exemplu, **fundaţiile**) - deşi nu efectuează tranzacţii de natura serviciilor - au obligaţia de a efectua raportarea? Da. Tranzacţiile reprezentând donaţii, sponsorizări etc., fac obiectul cercetării statistice. Se raportează la poziţia 19.01 – *„Sponsorizări, donaţii, penalităţi, daune, amenzi, alte astfel de transferuri (sume nerambursabile)”* sau la poziția 19.02 – *„Transferuri nerambursabile pentru realizarea de investiții în mijloace fixe”*, în funcţie de destinaţia fondurilor.
18.	Întrebare: Răspuns:	Care este diferenţa între **transferurile nerambursabile pentru cheltuieli curente** și **transferurile pentru investiții?** Transferurile reprezintă tranzacţii fără contraprestatie economică, având un caracter unilateral (de exemplu donaţii, sponsorizări, ajutoare). Sunt incluse fondurile nerambursabile indiferent de sursa lor. Ca regulă generală, sumele destinate **achiziţionării de active fixe** (utilaje, echipamente, clădiri, terenuri) se raportează ca transferuri pentru investiții (poziţia 19.02), restul sunt transferuri nerambursabile pentru cheltuieli curente (poziţia 19.01).
19.	Întrebare: Răspuns:	Ce reprezintă export și ce reprezintă import în cazul transferurilor nerambursabile pentru cheltuieli curente și transferurile pentru investiții? Se raportează ca export sumele primite de rezidenți de la nerezidenți și ca import sumele primite de nerezidenți de la rezidenți.
20.	Întrebare: Răspuns:	Cum se vor raporta **tranzacţiile** de export sau import care **încorporează mai multe tipuri de servicii** (de exemplu: transportul propriu-zis de marfă implică şi alte operaţiuni: asigurare, depozitare, stocare, remorcare)? Fiecare tip de serviciu trebuie identificat în funcţie de natura sa şi raportat separat la poziţia aferentă din chestionar.
21.	Întrebare: Răspuns:	Tranzacțiile (vânzări/cumpărări) cu **certificate** de emisie de dioxid de carbon (CO2) se raportează? Da. În cazul în care certificatele sunt comercializate (vândute/cumpărate liber pe piaţă), în sensul raportării se asimilează cu active nemateriale-nefinanciare şi se raportează la în chestionar la poziţia 17.01 - „ *Achiziţii / vânzări de active nefinanciare intangibile (mărci de comerț, certificate de emisie de CO2, transfer sportivi etc.)*. Cumpărarea de certificate de la guverne străine este asimilată taxelor şi se va raporta la poziţia 18.03 - *„Impozite pe producţie*”, cu excepţia cazurilor în care emiterea certificatului presupune efectuarea şi altor servicii prestate de guvern – se raportează ca

Nr. Crt.	Întrebare/răspuns	
		servicii guvernamentale la poziţia 13.01 – *„Bunuri şi servicii guvernamentale neincluse în altă parte, inclusiv chiriile datorate de misiunile diplomatice şi bazele militare”*.
22.	Întrebare: Răspuns:	Ce tip de serviciu reprezintă **închirierile** de **clădiri** (**chiriile**)? Leasing operaţional indiferent de tipul clădirii: locuinţe, birouri, spaţii comerciale, poziţia 11.12 – *„Leasing operational, inclusiv chirii pentru spații comerciale”*.
23.	Întrebare: Răspuns:	Ce tip de serviciu reprezintă **închirierea de echipamente** (mijloace de transport, tehnică de calcul, diverse utilaje) fără personal? Închirierea acestora **fără operator/echipaj**, reprezintă leasing operaţional, poziţia 11.12 – *„Leasing operational, inclusiv chirii pentru spații comerciale”*.
24.	Întrebare: Răspuns:	Care este diferența între leasing-ul operațional și leasing-ul financiar? În cazul leasing-ului financiar, la finalul contractului are loc transferul dreptului de proprietate, precum și a drepturilor și obligațiilor asupra bunului către entitatea care a plătit ratele de leasing.
25.	Întrebare: Răspuns:	Cum se raportează **licenţele** aferente produselor audiovizuale, programelor informatice, rezultatelor cercetării şi dezvoltării? **Licențe de utilizare a produselor cercetării dezvoltării** (brevete, produse, procese industrial, secrete de comerț) se raportează la poziția 9.02 – *„Licențe pentru utilizarea rezultatelor cercetării/dezvoltării”*; **Licenţe pentru utilizarea produselor audiovizuale** se raportează la poziţia 12.01 - *„Servicii audio-vizuale și înrudite”*; **Licenţe pentru utilizarea programelor informatice** se raportează la poziţia 8.01 - *„Comercializarea programelor informatice (vânzare/ cumpărare software, livrare programe special dezvoltate pentru clienți, licențe”*; **Licențe pentru reproducerea și/sau distribuirea programelor informatice** se raportează la poziția 9.03 – *„Licențe pentru reproducerea și/sau distribuția programelor informatice”*; **Licențe pentru reproducerea și/sau distribuirea produselor audiovizuale** se raportează la poziția 9.04 – *„Licențe pentru reproducerea și/sau distribuția produselor audiovizuale (filme, emisiuni radio, spectacole în direct etc.)”*.
26.	Întrebare: Răspuns:	Cum se raportează **taxele de drum, de traversare a unor poduri, râuri, canale**? Se raportează ca *„Alte servicii de transport”*, la poziţiile aferente din chestionar în funcţie de modul de transport (auto, fluvial etc.)
27.	Întrebare: Răspuns:	Cum se raportează **comisioanele**? **Comisioanele comerciale** (aferente tranzacţiilor de achiziţionare/vânzare de bunuri şi servicii prin intermediul unor agenţi comerciali, brokeri de mărfuri, dealeri, comisionari, prin licitaţie, comisioane de intermediere etc.) se raportează la poziţia 11.13 – *„Servicii comerciale”*; **Comisioanele financiare** se raportează la poziţia 7.01 – *„Servicii financiare”;*

Nr. Crt.	Întrebare/răspuns	
		Comisioanele asociate serviciilor **de asigurări** se raportează, după caz la poziţiile 2.13 - „*Servicii auxiliare ale societăţilor de asigurări (comisioane, consultanţă, evaluări neincluse în prime)*” sau 2.22 - „*Servicii auxiliare plătite societăţilor de asigurare nerezidente (comisioane, consultanţă, evaluări neincluse în prime)*”; **Comisioanele** asociate serviciilor **fondurilor de pensii** se raportează la poziția 3.04 - „*Servicii auxiliare ale fondurilor de pensii (comisioane, consultanţă neincluse în contribuţii)*”.
28.	Întrebare: Răspuns:	Ce tranzacţii se raportează ca „***Merchanting***”? Cumpărarea urmată de vânzarea de bunuri **fără ca acestea să treacă fizic graniţa ţări (bunurile nu se deplasează în/din România).** Vânzarea bunurilor poate avea loc şi în altă perioadă decât cea în care au fost cumpărate bunurile; fiecare parte a tranzacţiei se va raporta în perioada corespunzătoare.
29.	Întrebare: Răspuns:	Ce valori va raporta o ER care efectuează **lucrări de construcţii în străinătate**? Va raporta la poziția 4.01 - „*Servicii de construcţii prestate de companii rezidente în străinatate*”, astfel: ca **export de servicii** de construcţii, valoarea brută totală a lucrării efectuate (facturată către nerezidenţi), care include şi valoarea bunurilor şi serviciilor utilizate pentru efectuarea lucrării (materiale de construcţii, transport etc.), precum şi sumele plătite muncitorilor; ca **import de servicii**, valoarea bunurilor şi serviciilor achiziţionate de ER din ţara beneficiarului lucrării (economia gazdă) pentru efectuarea lucrării. Nu se raportează pe import valoarea bunurilor/serviciilor achiziționate din România sau dintr-o țară terță.
30.	Întrebare: Răspuns:	Ce valori va raporta o **ER care achiziţionează servicii de construcţii de la nerezidenţi**? Va raporta la poziția 4.02 - „*Servicii de construcţii prestate de companii nerezidente în România*”, astfel: ca **import de servicii** de construcţii valoarea brută, totală a lucrării efectuate (facturată ER rezidente), care include şi valoarea bunurilor şi servicii utilizate pentru efectuarea lucrării (materiale de construcţii, transport etc.), precum şi sumele plătite muncitorilor; ca **export** de servicii, valoarea **bunurilor şi serviciilor achiziţionate de prestatorul nerezident din** România pentru efectuarea lucrării. Nu se raportează pe export valoarea bunurilor/serviciilor achiziţionate străinătate.
31.	Întrebare: Răspuns:	Cum se stabileşte **valoarea serviciilor de reparaţii?** Se raportează valoarea totală a serviciilor de reparaţii în relaţia cu nerezidenţii (care poate îngloba achiziţionarea unor materiale, plata lucrătorilor etc).
32.	Întrebare: Răspuns:	Ce reprezintă **export**, ce reprezintă **import** în cazul **taxelor și impozitelor**? Se raportează ca **export** taxele și impozitele datorate de nerezidenţi statului român și ca **import** taxele și impozitele datorate de rezidenţi altor state sau instituţiilor UE.
33.	Întrebare: Răspuns:	Cum se raportează **taxele şi impozitele**?

Nr. Crt.	Întrebare/răspuns	
		Se raportează valoarea taxelor/impozitele datorate de nerezidenţi statului român şi taxele/impozite datorate de ER rezidente altor state, inclusiv cele reţinute la sursă. Se raportează valoarea taxelor/impozitelor, **nu şi baza de impozitare.** Se raportează atât tranzacţiile cu ţările din cadrul UE, cât şi tranzacţiile cu ţările din spaţiul extracomunitar.
34.	Întrebare: Răspuns:	Ce sferă de cuprindere au **taxele şi impozitele pe venit, proprietăţi**? Reprezintă taxe și impozite asupra veniturilor din active financiare (altele decât salariile) precum: impozite pe dividende, pe chirii, pe dobânzi, pe clădiri, pe terenuri şi pe alte bunuri și se raportează la poziția 18.01 - *„Taxe şi impozite pe venituri, altele decât salariile, impozite pe proprietate etc”.*
35.	Întrebare: Răspuns:	Ce sferă de cuprindere au **taxele şi impozitele pe produs?** Reprezintă taxe/impozite percepute per unitatea de bun sau de serviciu produs sau tranzacţionat: TVA, impozite de export, taxe vamale, accize. TVA de primit se netuieşte/compensează cu TVA de încasat în relaţia cu fiecare ţară parteneră, raportându-se doar diferenţa dacă aceasta există.
36.	Întrebare: Răspuns:	O firmă IT oferă a) cursuri de pregătitre informatică standardizate și b) închiriază calculatoare fără operatori. Sunt acestea asimilate la 8.02 – „Alte servicii informatice”? a) Avem de-a face cu 12.02 – „Servicii educaționale” b) Avem 11.12 – „Leasing operațional”.
37.	Întrebare: Răspuns:	Pot încadra reparațiile calculatoarelor la 16.01 – “Servicii de reparații și întreținere”? Nu, acestea sunt asimilate la 8.02 – “Servicii informatice”.
38.	Întrebare: Răspuns:	Se pot încadra aplicațiile informatice standard, furnizate electronic (inclusiv prin aplicații ale telefoanelor mobile) pentru care se plătește o taxă periodică, la licențe pentru reproducerea/ distribuirea programelor informatice (9.03)? Încadrarea statistică corectă este la 8.01 – „Comercializare programe informatice”.
39.	Întrebare: Răspuns:	Pot încadra la 11.12 – “Leasing operațional” închirierea de clădiri de către misiuni diplomatice? Nu, ele se încadrează la 13.01 – „Servicii guvernamentale”.
40.	Întrebare: Răspuns:	Pot fi asimilate chiriile pentru spații comerciale 11.13 – “Serviciilor comerciale”? Nu, acestea se înregistrează la 11.12 – “Leasing operational”.
41.	Întrebare: Răspuns:	Pot înregistra vânzarea/ cumpărarea drepturilor de exclusivitate cu privire la publicarea lucrărilor unui autor la 12.01 – „Servicii audio-vizuale și înrudite”? Nu, acestea se înregistrează la 17.01 – „Achizitii/ Vânzări de active nefinanciare/ netangibile”.
42.	Întrebare: Răspuns:	Pot considera 12.04 – “Servicii culturale, recreaționale” ce implică deplasarea clienților pe teritoriul țării prestatorului de servicii? Nu, ele sunt clasificate drept 6.00 – “Servicii de turism”.
43.	Întrebare: Răspuns:	Pot încadra la 20.01 – “Salarii brute” sumele cuvenite pentru munca prestată în baza contractelor care nu presupun o relație angajat-angajator? Nu. Pentru onorariile avocaților încadrarea se face la 11.01 – “Servicii juridice”, iar pentru persoane ce acordă consultanță încadrarea se face la

Nr. Crt.	Întrebare/răspuns	
		11.02 – "Servicii de consultanță contabilă" sau 11.03 – "Servicii de consultanță managerială".
44.	Întrebare: Răspuns:	Se pot clasifica statistic serviciile de instalare pentru echipamentul rețelelor telefonice la 5.03 – "Servicii de telecomunicații"? Nu, ele se includ la 4.00 – "Servicii de construcții".
45.	Întrebare: Răspuns:	La poziția 2.00 - "Servicii de asigurări" se vor raporta sumele încasate/ plătite? **Pentru toate tipurile de asigurări, se va raporta valoarea primelor și despăgubirilor aferente perioadei de referință (primele câștigate, respectiv despăgubirile datorate în luna de referință)**, nu se va raporta valoarea primelor și despăgubirilor încasate sau plătite efectiv în perioada (luna) de referință.
46.	Întrebare: Răspuns:	La poziția 3.00 - "*Servicii ale fondurilor de pensii"* se vor raporta sumele încasate/ plătite? **Se va raporta valoarea contribuțiilor și drepturilor de pensii datorate, aferente lunii de referință,** nu se va raporta valoarea contribuțiilor, respectiv drepturilor de pensii efectiv plătite sau încasate în perioada (luna de referință).
47.	Întrebare: Răspuns:	Cine raportează 6.00 – „Servicii de turism"? A fost eliminată obligația de raportare a datelor statistice privind *Serviciile de turism*, pentru entitățile raportoare **cu excepția:** **ER care care au diviziunea CAEN Rev. 2 = 79 (și anume codul CAEN = 79xy), precum și cu instituțiilor publice care efectuează decontări internaționale de servicii de sănătate. Aceste ER vor raporta în continuare date statistice privind serviciile turistice aferente celor 3 subcomponente:** 6.01. Servicii de turism prestate/organizate pentru nerezidenți (sume de încasat) 6.02. Servicii de turism prestate/organizate pentru rezidenți sau pentru nerezidenți care călătoresc în altă țară decât România (sume de plătit) 6.03. Călătorii în străinatate în interes de serviciu (de afaceri). **ER care au diviziunea CAEN Rev. 2 = 85, 86 sau 87 (și anume codul CAEN = 85xy, 86xy sau 87xy). Aceste ER vor raporta în continuare date statistice privind serviciile turistice aferente subcomponentei:** 6.01. Servicii de turism prestate/organizate pentru nerezidenți (sume de încasat).
48.	Întrebare: Răspuns:	Pot raporta la poziția 20.01 – "Salarii brute" sumele cuvenite pentru munca prestată în baza contractelor angajat-angajator? A fost eliminată obligația de raportare a datelor statistice privind *Salariile brute în relație rezident-nerezident,* pentru entitățile raportoare, **cu excepția instituțiilor publice care au misiuni diplomatice (ambasade, consulate)**

Nr. Crt.	Întrebare/răspuns	
		sau baze militare în străinătate. Aceste ER vor raporta în continuare date statistice privind salariile în relație rezident-nerezident aferente poziției: 20.01. Salarii brute (inclusiv contribuții sociale și impozite pe salarii)
49	Întrebare: Răspuns:	Cum se face segregarea serviciilor în funcție de modul de furnizare a serviciilor în cazul serviciilor multimodale? Se va încerca o estimare cât mai precisă a ponderii serviciilor pentru fiecare mod de furnizare. Doar în cazul în care această segregare nu este posibilă, se va raporta modul predominant.
50	Întrebare: Răspuns:	Cum se face înregistrarea serviciilor subcontractate de un rezident unui nerezident în funcție de modul de furnizare a acestora? Dacă o companie rezidentă prestează servicii către un alt rezident român, aceste servicii nu ar fi raportate în mod normal în formular. Totuși, în cazul în care serviciile sunt subcontractate către o entitate nerezidentă, atunci serviciile sunt înregistrate *de către subcontractarul rezident* în coloana 1 “La distanta", indiferent de tipul serviciilor prestate.